

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Gentlemannen och Förövaren

En kritisk diskursanalys av nyhetsrapporteringen av en misstänkt våldtäktsförövare i relation till våldtäktsmyter och maskuliniteter

SQ4562, Vetenskapligt arbete i socialt arbete, 15 hp

Scientific Work in Social Work, 15 higher education credits

Kandidatnivå

Termin: Höstterminen 2019

Författare: Lisa Gertrudson & Linus Toftås

Handledare: Elisabet Sernbo

Abstract

Titel: Gentlemanen och Förövaren: En kritisk diskursanalys av nyhetsrapporteringen av en misstänkt våldtäktsförövare i relation till våldtäktsmyter och maskuliniteter.

Författare: Lisa Gertrudson och Linus Toftås

Vi har utfört en kritisk diskursanalys på vilka konstruktioner av en misstänkt våldtäktsförövare i ett specifikt misstänkt våldtäktsfall görs samt hur de har hanterats i nyhetsrapporteringen. För att nå dessa konstruktioner har vi undersökt de sociala kategoriseringar som tillskrivs den då misstänkte förövaren inom nyhetsrapporteringen. Vi har intresserat oss för hur dessa konstruktioner passar in i våldtäktsmyter och hur de kan förstås i relation till maskuliniteter. Vårt resultat bygger på en empiri av 32 nyhetsartiklar från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Aftonbladet och Expressen. Vårt resultat visar att den då misstänkte förövaren konstrueras främst på två olika sätt. En bild går emot den typiska förövaren inom våldtäktsmyter och en bild liknar den stereotypa förövaren inom våldtäktsmyter. Vi har även sett hur den då misstänkte förövaren konstrueras som en alldaglig man som inom maskulinitetsforskning kan liknas med en man som inte är idealtypen men som ges fördelar av den patriarkala strukturen. I våra avslutande reflektioner försöker vi närma oss dessa två konstruktioner och reflektera över konsekvenserna kring huruvida en konstruerar en misstänkt förövare som en gentleman eller som en förövare. Vidare för vi även en diskussion kring hur vi finner att fallet borde ha rapporterats om för att uppnå en progressiv journalistisk.

Nyckelord: kritisk diskursanalys, förövare, sociala kategoriseringar, våldtäktsmyter, maskuliniteter.

Innehållsförteckning

FÖRORD	1
1. INLEDNING	2
1.1 BAKGRUND OCH PROBLEMFÖRMULERING	2
1.1.1 Studiens relevans för socialt arbete	3
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	3
1.3 AVGRÄNSNING.....	4
1.4 ARBETSFÖRDELNING	4
1.5 UPPSATSENS FORTSÄTTA DISPOSITION	5
2. KONTEXTBESKRIVNING	7
2.1 DEN MISSTÄNKTA VÅLDTÄKTEN	7
2.2 VARFÖR SKA EN INTRESSERA SIG FÖR ATT UNDERSÖKA NYHETSBEVAKNING?	8
2.3 PRESENTATION AV TIDNINGARNA.....	9
2.3.1 Tidningarnas inriktning.....	9
2.3.2 Policy kring källhantering och namnpublicering	10
2.3.3 Räckvidd.....	10
3.KUNSKAPSLÄGET	12
3.1 KONSTRUKTIONEN AV FÖRÖVARE.....	12
3.1.1 Som Monstret	13
3.1.2 Som Hjärten.....	14
3.1.3 Eller som ingenting alls	15
3.2 VAD ÄR VÅLDTÄKTSMYTER?	16
3.2.1 Konsekvenser av våldtäktsmyter.....	17
3.3 MAKTEN ATT DEFINIERA	18
4. TEORETISKT RAMVERK OCH BEGREPP	20
4.1 SOCIALKONSTRUKTIONISTISKT PERSPEKTIV	20
4.1.1. Förtydligande om att betrakta nyheter som sociala konstruktioner	21
4.1.2 Diskursanalys som teori och metod.....	21
4.2 MAKT	22
4.2.1 Sociala kategoriseringar.....	23
4.2.2 Maskuliniteter och skapandet av skillnader.....	24
5. METOD OCH METODOLOGISKA ÖVERVÄGANDEN	28
5.1 KVALITATIV OCH KVANTITATIV METOD	28
5.2 DISKURSANALYS	29

5.2.1 Kritisk diskursanalys	30
5.3 URVALSPROCESS.....	30
5.4 DATAINSAMLING	31
5.5 ANALYSMETOD.....	33
5.6 BEARBETNING AV ARTIKLARNA.....	35
5.7 STUDIENS TILLFÖRLITLIGHET	35
5.7.1 Reliabilitet.....	36
5.7.2 Validitet.....	37
5.7.3 Objektivitet.....	38
5.8 FORSKNINGSETISKA ÖVERVÄGANDEN	38
5.8.1 De fyra riktlinjerna	39
5.8.2 Att skriva om en före detta misstänkt förövare.....	40
6. RESULTAT OCH ANALYS.....	42
6.1 KATEGORISERINGAR AV DEN DÅ MISSTÄNKTE FÖRÖVAREN	42
6.1.1 Gentlemanen.....	43
6.1.2 Förövaren	46
6.1.3 När gentlemanen blir en misstänkt förövare.....	49
6.2 KATEGORISERINGAR I RELATION TILL VÅLDTÄKTSMYTER.....	51
6.3 KATEGORISERINGAR I RELATION TILL VÅLDTÄKTSMYTER OCH MASKULINITETER	55
7. AVSLUTANDE DISKUSSION.....	58
7.1 DISKUSSION OM RESULTATET	58
7.2 PROGRESSIV JOURNALISTISK.....	62
7.3 UPPSATSENS BEGRÄNSNING OCH VIDARE FORSKNING	63
REFERENSLISTA	65
BILAGA 1: EMPIRISKT UNDERLAG.....	67
BILAGA 2: REFERENSER TILL KAPITEL 2.3.....	72

Förord

Det har gått som på räls! Vi har visserligen mött problem längs vägen och det har stundtals varit svårt, frustrerande och helt fruktansvärt jobbigt. Men framförallt har det varit roligt och väldigt spännande! Vi sitter här idag med en text som vi är stolta över och som gör att alla de timmar vi spenderat framför skärmen känns värt.

I detta förord vill vi visa uppskattning till några personer. Först och främst vill vi tacka de närmaste i våra liv som fått höra vårt eviga tjat om förövare, våldtäktsmyter och patriarkala strategier, och för att ni stöttat oss och stått ut med våra opassande middagssamtal. Vi vill tacka de studenter vi pratat med under processen som stöttat oss och som vi försökt stötta tillbaka. Vi vill också rikta ett stort tack till vår handledare som trott på vår förmåga med trygghet när vi vacklat. Vi vill slutligen också tacka varandra, för att vi stått ut med varandra, prisat varandras kvaliteter och för de konstruktiva bråken som ligger bakom detta mastodontverk som detta är för oss.

Avslutningsvis vill vi, med inspiration från vår handledare ur hennes avhandling, stolta utropa: *Ja, vi har skrivit hela skiten själva!*

1. Inledning

1.1 Bakgrund och problemformulering

Vi har läst Katarina Wennstams (2004) *En riktig våldtäktsman* som beskriver hur samhället ser på våldtäkt. Wennstam har i intervjuer med unga sexualförbrytare försökt hitta förklaringar till varför män våldtar. Bilderna hon målar upp är präglade av förövarnas förskjutning av skuld från sig själva till något annat, till offren, kompisarna, samhället. Men det är något mer som Wennstam artikulerar i beskrivningarna av de unga våldtäktsmännen hon träffat, nämligen hur alldeles vanliga, till och med fina pojkar de är (Wennstam, 2004, s. 118). David Sandberg (2003) beskriver i sin magisteruppsats *Riktig våldtäkt* hur media konstruerar bilder av våldtäktsförövare som den galna, okända mannen i buskarna som på brutala sätt våldtar sina offer. Han pratar om hur fenomenet "riktiga våldtäkter" blir till i media och vilka våldtäkter som inte räknas som riktiga.

Här framkommer dock en paradox som ligger till grund för vår problemformulering. Våldtäktsmän tycks enligt Wennstam vara vanliga män och pojkar, men i media beskrivs de enligt Sandberg som hänsynslösa monster. Är det så att media inte skriver om de "vanliga" männen som våldtar utan bara om monster, eller är det vanliga män som beskrivs som monster i uppiktade våldtäktsmyter? Vi tror att sättet vi pratar om våldtäkt formulerar gränsdragningar för fenomenet och bestämmer vem som kan vara en förövare. Därför vill vi ställa frågan vad som händer då media ställs inför utmaningen att rapportera om ett våldtäktsmål där paradoxen Den vanliga mannen och Våldtäktsmannen blir central. För att få svar på vår problemformulering om hur media försöker förstå denna paradox har vi valt att göra en kritisk diskursanalys på nyhetsrapporteringen av ett misstänkt våldtäktsfall där konstruktionerna av förövaren utgörs av både Den vanliga mannen och Våldtäktsmannen.

1.1.1 Studiens relevans för socialt arbete

Vi anser att våld och kön är två bärande delar i den sociala stratifieringen, vilken utgör den patriarkala strukturen, där våldtäkt kan ses som det främsta vapnet i upprätthållandet av en manlig dominans. Hur människor pratar om våldtäkt bestämmer hur den manliga dominansen upprätthålls. Vi anser att socionomer som informationsgivande yrkeskår som ska vara samhällets ansikte utåt har ett ansvar för hur konstruktionerna av våldtäkt och förövare görs. Vi tror att det är viktigt för företrädare av socialt arbete i allmänhet, och professioner som arbetar med offer och förövare i synnerhet, att problematisera och ta ansvar för de diskurser vi reproducerar. Genom att kasta ljus på medias reproduktioner, samt att förstå att det bara är en av flera möjliga konstruktioner, hoppas vi kunna bidra med stoff till en förändringsprocess inom socialt arbete samt bidra till en medvetenhet om hur konstruktioner skapas och dess påverkan. Genom att bli medvetna om konstruktioner och riskerna med att konstruktioner används kan även socionomer arbeta för att motverka att konstruktionerna uppstår. Vi tror att vår uppsats genom denna undersökningen kan leda till att socionomer kan få verktyg för att bemöta förövare och offer på ett bättre sätt. Genom att förstå hur nyhetsrapporteringen, och även samhället, konstruerar förövare, som även säger hur nyhetsrapporteringen och samhället ser på offret, kan socionomer lättare förstå de konstruktioner dessa personer ofta råkar ut för och på så vis bemöta dem på ett sätt som undviker att reproducera konstruktionerna. Att ha kunskap om rådande våldtäktsmyter exempelvis kan göra att socionomer motverkar att själva reproducera myten av förövaren som en person som enbart kan vara en okänd man för offret.

1.2 Syfte och frågeställningar

Utifrån vår problemformulering har vi konstaterat att vår utgångspunkt ligger i tesen att det finns motstridiga konstruktioner inom förövardiskursen och vi intresserar oss för att undersöka vilka motstridigheterna är och på vilka sätt de i så fall samexisterar. Syftet med denna studie är att undersöka vilka konstruktioner som görs av den då misstänkte förövaren i nyhetsrapporteringen av ett specifikt misstänkt våldtäktsfall. Vi vill undersöka ifall det uppstår motstridiga

konstruktioner och hur dessa isåfall passar in i rådande våldtäktsmyter, samt med hjälp av begreppet maskuliniteter försöka skapa en förståelse för varför dessa våldtäktsmyter konstrueras. För att uppnå vårt syfte har vi formulerat följande frågeställningar för studien att söka svar på:

- Vilka konstruktionerna av den då misstänkte förövaren framkommer i nyhetsrapporteringen av det specifika våldtäktsfallet?
- Hur passar konstruktionerna av den då misstänkte förövaren in i rådande våldtäktsmyter?
- Hur kan konstruktionerna av den då misstänkte förövaren och rådande våldtäktsmyter förstås i relation till begreppet maskuliniteter?

1.3 Avgränsning

På grund av den snäva tidsram vi har att förhålla oss till har vi valt att göra en rad begränsningar. Vi har valt bort en analys om hur konstruktionen av offer görs och hur det påverkar bilden av vad ett offer är. Vi har även valt att avgränsa vår studie i antal artiklar och nyhetstidningar eftersom vi omöjligt kan få en helhetsbild över allt som har skrivits om det som vi ämnar undersöka. Under arbetets gång har vi sållat bort en rad teoretiska vägval som också kunnat bidra med intressanta analyser som exempelvis kritisk feministisk teori, eller begrepp som claims och claimsmakers. Vi har med sorg valt bort en intressant vinkling som belyser hur media använder våldtäktsrapportering i underhållningssyfte med pornografiska element med ett syfte att tjäna pengar. Vi tror att denna typ av undersökning skulle lämpa sig bättre på en fiktiv genre.

1.4 Arbetsfördelning

Arbetet har fördelats genom att vi för det mesta har suttit tillsammans och diskuterat samt tagit beslut gemensamt. Vi har tillsammans strukturerat upp arbetsdagarna och veckorna. Vi har antingen träffats och författat tillsammans eller suttit på vardera håll och skrivit. Men vi har strävat efter att försöka arbeta tillsammans i en så hög utsträckning som varit möjligt. De gånger vi har författat

på vardera håll har vi träffats snart därpå för att diskutera utvecklingen av texten, vad vi kommit fram till och hur vi skall fortgå.

Vid arbetet med tidigare forskning sökte och läste vi båda tillsammans och separat. Vi sammanställde de relevanta forskningarna i ett dokument. Därefter delade vi upp dem lika mellan varandra och läste samt sammanfattade artiklarna var för sig. Efteråt diskuterade vi artiklarna, vilka resultat de hade, metoder de använt och liknande för att utläsa vilka som var relevanta eller inte för vår undersökning. Vi läste igenom varandras sammanfattningar, gav feedback och diskuterade texterna så vi förstod dem på liknande sätt.

Vid analysen har vi diskuterat fram olika teman vi ville belysa som framträder i vår empiri och vi har valt ut representerande citat gemensamt. Sedan har vi analyserat varsitt citat, exempelvis analyserade en av oss temat där positiva karaktärsbeskrivningar framkommer och den andra analyserade temat där negativa karaktärsbeskrivningar framkommer. Vi har sedan läst igenom varandras analyser och diskuterat analyserna för att tillföra eventuella resonemang och för att båda ska känna sig tillfredsställda med analysen. Vi har även tagit hjälp av varandra när det varit svårt med analyserna eller när någon av oss "fastnade". Överlag har vi båda varit en del av alla steg i uppsatsen, från början till slut, och känt att det är en produkt vi båda bidragit lika mycket till.

1.5 Uppsatsens fortsatta disposition

Efter detta inledande avsnitt följer i kapitel två en kontextbeskrivning, där vi först ger en kortfattad presentation av vårt misstänka våldtäktsfall och sedan diskuterar hur vi valt att benämna den då misstänkte förövaren i fallet vi undersöker. Sedan diskuterar vi varför det är relevant att granska nyhetsbevakning, följt av en presentation om nyhetstidningarna från vilka vi har hämtat vår empiri. Kapitel tre ger en överblick av kunskapsläget där vi tematiskt presenterar tidigare forskning på området. I kapitel fyra följer en genomgång av vårt teoretiska ramverk innehållande våra kunskapsteoretiska perspektiv samt teoretiska begrepp som används i analysen. I kapitel fem går vi igenom studiens metod och våra

metodologiska överväganden där vi mer detaljerat presenterar vår analysmetod samt hur vi gått tillväga i bearbetandet av vårt material. I kapitlet följer även en presentation av studiens tillförlitlighet samt våra forskningsetiska överväganden. I kapitel sex redovisar vi vårt resultat och analys, där vi tematiskt visar hur vi svarar på våra frågeställningar. I kapitel sju avslutar vi studien med en sammanfattning, diskussion och reflektion av vårt resultat. I kapitlet presenteras våra slutsatser samt en kritisk reflektion av vår studie. Vi avger även våra tankar kring vidare forskning.

2. Kontextbeskrivning

Under detta kapitel kommer vi börja med avsnitt 2.1 där vi valt att beskriva det fall som vi har undersökt. Vi anser att det är viktigt att läsaren får en kortfattat bild om fallet tidigt i läsandet av vår uppsats. Informationen kommer baseras på de tidningsartiklar som utgör vår empiri för denna uppsats vilka är återgivna i Bilaga 1: Empiriskt underlag. Mer om vårt urval kan läsas under rubrik 5.3 Urvalsprocessen. Presentationen av vårt fall kommer följas av avsnitt 2.2 där vi argumenterar kring varför det är intressant att undersöka nyhetspublicering överlag eftersom vi tänker att det är bra för läsaren att få en förståelse om varför vi just valt att inhämta vår empiri från nyhetstidningar. Vi kommer sedan avsluta vår kontextbeskrivning med avsnittet 2.3 där vi valt att presentera de tidningar vi inhämtat vår empiri från för att läsaren skall få en förståelse inom vilken kontext som artiklarna skrivits utifrån.

2.1 Den misstänkta våldtäkten

När #metoo var som starkast hösten 2017 uppdagades den då misstänkta våldtäkten som denna uppsats ska undersöka i media. En kvinna anklagade den då misstänkte förövaren för att på en fest 2008 ha våldtagit henne genom att ha fört in sina fingrar i hennes underliv utan hennes samtycke. Fallet fick mycket medial uppmärksamhet, både från svensk nyhetsrapportering och på sociala medier. Rapporteringen av den då misstänkta våldtäkten utgjorde underlag för en genomgående etisk prövning av tidningarnas hantering av namnpublicering eftersom tidningarna tidigt gick ut med fullständigt namn på den då misstänkte förövaren. Det som utmärkte nyhetsrapporteringen av den misstänkta våldtäkten var att den då misstänkte förövaren var en välkänd person hos många vilket ökade intresset för händelsen där den juridiska processen följdes flitigt av nyheterna. 2018 friades den då misstänkte förövaren från anklagelserna.

Vi finner det viktigt att diskutera hur vi skall benämna den då misstänkte förövaren i vår uppsats. I uppsatsen benämns den anklagade mannen i det misstänkta våldtäktsfallet genomgående som den då misstänkte förövaren. Det ska

noteras att han friats i både tingsrätt och hovrätt. Mer om våra etiska reflektioner om hur vi hanterat benämningen av den då misstänkte förövaren diskuterar vi under rubriken 5.8.2. Att skriva om en före detta misstänkt förövare. Vi har valt att benämna mannen som en misstänkt förövare eftersom många artiklar vi läst använder denna benämning då han vid de flesta av artiklarnas författande ännu var misstänkt. Vi vill dock markera med ett "då" i benämningen för att förtydliga att han varit misstänkt men numera är frikänd.

2.2 Varför ska en intressera sig för att undersöka nyhetsbevakning?

En anledning till varför det är intressant att kolla på tidningarnas framställningar av ett socialt problem, såsom förövardiskursen, kan ses i ljuset av Mona Livholts (2007) bok *Vanlig som vatten*. Livholts (2007) har i sin bok, genom en diskursanalys, studerat porträttering av den så kallade "Hagamannens"¹ i media. Anledningen till Livholts (2007, s. 29) intresse för journalisternas skrivna ord uttrycker hon med är att de kan framstå som allmänhetens tjänare vars röst ska representera allmänhetens perspektiv och åsikter. Livholts (2007 s. 29) menar att förutom att producera fakta har journalisterna som syfte att locka till sig läsare samt att skapa affekt och "underhållning". Journalisterna ska även få läsarna att känna igen sig och kan där använda stereotyper, som definieras som mallar som bygger på förenklingar i sättet de beskriver människor och händelser (ibid.). Detta, menar Livholts, kan leda till spekulationer från journalisterna. Livholts (2007 s. 29) tillägger att de berättelser som framkommer ur journalistiken handlar om att skapa en igenkänning hos läsaren och därmed används oftast stereotyper inom nyhetsrapportering. I liknelse med Livholts skriver Mona Eliasson (1997, s. 30) i boken *Mäns våld mot kvinnor* att massmedia kan betrakta rapportering av våldtäkt som något att tjäna pengar på: att avge detaljer och skapa dramatik i nyhetsförmedlingen kan alltså förstås som ett sätt att locka till sig mer läsare. Eliasson (1997, s. 31) menar att massmedia speglar den bild som samhället och

¹ Hagamannen utförde under åren 1999 till 2005 olika brott mot kvinnor i Umeå. Dessa brott var överfall, försök till våldtäkt, våldtäkt och mordförsök. 2006 dömdes Hagamannen till 14 års fängelse för två mordförsök, tre våldtäkter och två våldtäktsförsök (Livholts 2007 s. 9). Hagamannen fick under tiden mycket medial uppmärksamhet som skapade stor rädsla för kvinnorna som rörde sig ute i Umeås stad (Livholts 2007 s. 17).

kulturen står bakom, där kvinnor ses som tillåtna offer för män och övergrepp kan ses som underhållning.

Utifrån Livholts (2007) och Eliassons (1997) beskrivningar blir det intressant att studera journalistikens framställning av en händelse, framför allt i ett misstänkt våldtäktsfall som inte oproblematiskt passar in i den allmänna bilden av varken tillvägagångssätt eller förövare. Med tanke på att nyhetsrapporteringen bidrar till vår uppfattning av sociala problem är det viktigt att kritiskt granska deras produktioner. Den då misstänkte förövaren i det aktuella fallet för denna studie är dessutom en välkänd tv-profil vilket vi tror bidrog till att allmänhetens liksom mediernas intresse för händelsen var mycket större än i andra liknande händelser. Möjligtvis hade det också en påverkan på hur händelsen rapporterades om och hanterades.

2.3 Presentation av tidningarna

De tidningar vi valt att inhämta vår empiri ifrån är Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Expressen och Aftonbladet. Anledningen till varför dessa tidningar valdes kan läsas under 5.3 Urvalsprocessen. Vi har sett ett behov av att beskriva varje tidning vi undersökt, så att läsaren får en förståelse för materialets kontext. Tanken med detta avsnitt är att beskriva tidningarnas inriktning, policy när det kommer till säkra källor och namnpublicering samt dess räckvidd. Informationen är tagen från tidningarnas egna webbsidor. Referenserna till stycket står i bilaga 2.

2.3.1 Tidningarnas inriktning

Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet är dagstidningar som utgör sig för att vara politiskt oberoende. De ser som uppdrag att informera, upplysa, granska samt driva opinion (Dagens nyheter, 2008; Svenska Dagbladet, u.å.). Expressen och Aftonbladet är kvällstidningar som vill skapa stark opinion och vill värna om sanning samt granska makten i sina uppdrag att informera läsaren (Aftonbladet, 2016; Expressen 2017). Expressen benämner sig också som en liberal tidning och att de kämpar mot ”nationalsocialism och befryndade våldsläror” (Expressen,

2017). Alla tidningar benämner läsaren som deras uppdragsgivare och lägger stor vikt vid att läsaren ska förstå nyheterna. Aftonbladet skriver exempelvis att de vill ge en röst åt dem som har svårt att få gehör för sina uttalanden (Aftonbladet 2016). Sanningshalten beskrivs som viktig för alla tidningar där Dagens Nyheter exempelvis skriver att det de publicerar ska vara “sant, bekräftat inte hårdvinklat och präglas av kvalitet och trovärdighet” (DN 2016).

2.3.2 Policy kring källhantering och namnpublicering

Alla tidningar beskriver att deras källor skall vara säkra och relevanta. Dagens Nyheter skriver exempelvis att artiklar som publiceras i DN ska bygga på omfattande research, intervjuer och källor (Dagens Nyheter 2016). Aftonbladet skriver att journalistik skall vara sann, pålitlig och sakna lojalitetsband. Aftonbladet strävar alltid efter att inhämta förstahandskällor genom egna intervjuer men de citerar även andra trovärdiga medier (Aftonbladet 2016).

Tidningarna säger att de följer de pressetiska reglerna och riktlinjer kring namnpublicering är något alla artiklar berör, där integritet är något tidningarna värnar om. Expressen skriver exempelvis att ett underlag alltid tas fram när en diskussion förs ifall de skall publicera namn eller bild på någon (Expressen 2018). DN skriver att de bör vara försiktiga med namnpubliceringar eftersom berörd person kan riskera publicitetsskada. Expressen skriver att de gånger de väljer att inte gå ut med namn och bild är när personen eventuellt är misstänkt/åtalad eller när det finns minderåriga barn i personens närhet (Expressen 2018).

2.3.3 Räckvidd

Enligt Orvesto Konsuments (2017) undersökning utgör våra valda tidningar fyra av de fem tidningarna som har högst räckvidd i Sverige 2017. Metro Metropol var den femte största tidningen. Räckvidden avser hur många som läst tidningen både digital och i tryckt press och inräknar antal personer mellan 16–80 som läser varje dag. Aftonbladet har en räckvidd på 3 312 000 människor. Expressen har en räckvidd på 2 275 000 människor. Dagens nyheter har en räckvidd på 1 095 000 människor och Svenska Dagbladets räckvidd når 785 000 personer.

Undersökningen nämner inte hur många av de som deltagit i undersökningen läser mer än en nyhetsartikel per dag, men det kan antas att en läsare möjligen tar del av nyheter från mer än en nyhetstidning per dag.

3. Kunskapsläget

För att få en bild av rådande kunskapsläge inom våldtäktsforskning har vi använt oss av webbsidan för Göteborgs Universitetsbibliotek. Där tog vi hjälp av tjänsterna "Supersök" och "ProQuest Social Science" för att få fram relevanta artiklar. Vi har använt oss av olika kombinationer av ord: "våldtäkt", "offer", "förövare", "konstruktion", "diskurs", "rape", "rapemyth", "våldtäktsmyter", "predator", "victim", "discourse". Genom olika kombinationer fick vi fram flera relevanta artiklar för vårt intresseområde. Vi fick samtidigt upp ett flertal C-uppsatser vid sökning. Dessa C-uppsatser innehöll tidigare forskning som vi genomsökte efter sådant som kunde vara relevant för vår studie. Några artiklar är således framtagna från egengjorda sökningar på ovan nämnda databaser och några artiklar har vi hittat genom tidigare uppsatser.

Nedan redogör vi för aktuell våldtäktsforskning med hjälp av de studier vi tagit del av där vi sammanställt forskningen utifrån tre olika teman. I avsnitt 3.1 Konstruktionen av förövaren, tar upp forskning som har undersökt konstruktionen av förövaren där vi utläst temana: konstruktion av förövaren som ett monster, konstruktion av förövaren som en hjälte eller konstruktion av en förövare som ingenting alls. I avsnitt 3.2 Vad är våldtäktsmyter?, diskuterar vi forskning kring våldtäktsmyter där vi sammanfattar dessa samt konsekvenser av våldtäktsmyterna. Vi vill passa på att poängtera att våldtäktsmyter fungerar som ett teoretiskt begrepp för oss vilket innebär att vi anser att avsnittet även ska betraktas som en av denna uppsats teoretiska utgångspunkter. Begreppet våldtäktsmyter kommer att vid sidan av begreppen sociala kategoriseringar och maskuliniteter att bistå oss i analysen av vår empiri. I sista avsnittet 3.3 Makten att definiera, skriver vi vad forskning uttrycker om vem som ges makten att definiera en förövare och vad en våldtäkt är.

3.1 Konstruktionen av förövare

Idag präglas våldtäktsforskningen av studier med en utgångspunkt i en konstruktionistisk syn på förövaren som konstruerad av samhället.

Konstruktionerna är under ständig omformulering, och media och rättsapparaten betraktas som några av de mest tongivande samhällsliga instanserna (Livholts, 2007;2008; Lindgren & Lundström, 2010; Sandberg, 2003; Worthington, 2008; Gutsche & Salkin, 2016; Bonnes, 2013; Lonsway & Fitzgeralds, 1994; O’Hara, 2012). En övervägande del av studierna i aktuell forskning idag ägnar sig, som vi, åt diskursanalys av texter som behandlar våldtäkt och dess förövare. Ett vanligt inslag handlar om att kritiskt undersöka vilka kategoriseringar som görs och vad det kan ha för konsekvenser för hur samhället betraktar våldtäkt och förövare (Livholts, 2007:2008; Lindgren & Lundström, 2010; Sandberg, 2003; Gutsche och Salkin, 2016; Bonnes, 2013; O’Hara, 2012).

3.1.1 Som Monstret

I Mona Livholts (2007) bok *Vanlig som vatten* och i Livholts (2008) kapitel *The Loathsome, the Rough Type and the Monster: The Violence and Wounding of Media Texts on Rape* undersöker hon hur medierapporteringen av Hagamannen hur media urskiljer våldtäktsmän från andra män med hjälp av meningsbärande stereotyper i nyhetsrapporteringen och vilka olika typer av maskuliniteter som skapas i dessa konstruktioner. Simon Lindgren och Ragnar Lundström (2010) undersöker i sin bok *Ideala offer, och andra* mönster inom brottsofferrapporteringen i svensk dagspress mellan 1995 till 2008. Istället för att rikta fokus på förövaren som Livholts (2007:2008) gjort, är Lindgren och Lundström (2010) snarare intresserade av vilka mekanismer som skapar ideala offer, men de gör även intressanta fynd på vad som skapar den ideala förövaren. Gemensamt för Livholts (2007:2008) och Lindgrens och Lundströms (2010) resonemang är att de pekar på att den massmediala framställningen av Hagamannen som förövare konstruerar bilden av honom som avvikande och ondskefull, vilket kan ställas i relation till andra män som ses som goda och beskyddande. Livholts (2007) beskriver exempelvis hur nyhetsrapporteringen av fallet Hagamannen präglades av stereotyperna ”Svensson” och ”enstöring” och att det enligt Livholts ligger en utmaning i att få ihop de motstridiga stereotyperna i diskursen. Stereotypen ”Svensson” representerar normalitet, vanlighet och trygghet medan ”enstöring” representerar det onormala, ovanliga och farliga.

Livholts (2007) menar att den massmediala konstruktionen av karaktären Hagamannen måste förhålla sig till båda dessa diskurser i nyhetsrapporteringen.

Resonemangen som Livholts (2007:2008) gör bekräftas i stora drag av Lindgren och Lundström (2010). Forskarna fann i artiklarna en tendens av att beskriva förövarna som något utanför samhället och avvikande från normaliteten, medan offren å andra sidan beskrivs som att stå innanför samhället och var förenliga med bilden av det "normala" (Lindgren & Lundström, 2010). En lösning som medierna använde sig av enligt Livholts (2008) är att Hagamannen konstruerades som en vanlig man och familjefar som "förvandlats" till ett avskyvärt monster och därför inte längre kan sammankopplas med karaktären av en vanlig man. Lindgren och Lundström (2010) gjorde likt Livholts (2007:2008) vissa fynd som de tillskrivit mediernas utmaning i att försöka få ihop konstruktionen av Hagamannen som förövare och en vanlig pappa som arbetade och hade ett hus. Enligt Lindgren och Lundström (2010) bidrog förvirringen i rapporteringen till att medierna, utan tillräckligt underlag, försökte hänvisa till Hagamannens förflutna av aggressiva tendenser och en problematisk kvinnosyn som förklaring till komplexiteten i diskursen. Ett annat grepp som Livholts (2008) identifierar i medierapporteringen är att särskilja Hagamannen från andra män genom att på olika sätt konstruera hans kropp som avvikande från en stereotyp manskropp. På detta sätt menar hon att Hagamannen lättare kan kategoriseras som ett monster.

3.1.2 Som Hjälten

Konstruktionen av förövare kan även ta helt andra former, vilket beskrivs i artikeln *Who lost what?* skriven av Robert Gutsche och Erica Salkin (2016). Författarna undersöker nyhetsrapporteringen av ett våldtäktsfall i orten Steubenville, där två pojkar våldtagit en 16-årig flicka. Fallet blev omdebatterat i media eftersom pojkarna betraktas som hjältar och försvarades av många i samhället Steubenville. Artikeln som syftar till att undersöka skillnader i regional respektive lokal nyhetsrapportering, fann att den regionala rapporteringen var mer nyanserad och att den lokala rapporteringen brottades med utmaningar kring hur man skulle förhålla sig till anklagelserna mot pojkarna och att de påverkats av den

rådande kulturen i samhället Steubenville samt invånarnas förväntningar (Gutsche & Salkin, 2016).

3.1.3 Eller som ingenting alls

En annan dimension av konstruktioner av förövare är när den inte inträffar alls, eller mycket lite, vilket utgör fynden som Stephanie Bonnes (2013) finner i sin undersökning i artikeln *Gender and Racial Stereotyping in Rape Coverage* som handlar om köns- och rasstereotypiseringar i våldtäktsrapportering i en sydafrikansk tidning. Artikeln fokuserar på 16 våldtäktsfall som den sydafrikanska tidningen *Grocott's Mail* skrev om under ett års tid. Resultatet visade att artiklarna ofta inte fokuserade alls på våldtäktsmannen utan framför allt skrev om våldtäktsfallen med fokus på offret genom formuleringar som exempelvis: "kvinna blev våldtagen under lördagen". Bonnes (2013) fann att artiklarna ett flertal gånger gav detaljer om eventuella vittnen men inga detaljer om förövaren eller om själva våldtäkten. Flera av artiklarna fokuserade även på offrets intag av alkohol och därigenom förlades skuldsättningen på offret istället för på förövaren. I artikeln "*If a Girl Doesn't Say 'no' . . .*": *Young Men, Rape and Claims of 'Insufficient Knowledge'* av Rachel O 'Byrne, Susan Hansen och Mark Rapley (2008) görs liknande fynd där skuld hamnar på offret genom att fokusera på offrets agerande under övergreppet. Forskarnas främsta fynd som förklaring till hur skuldfokus förflyttas benämner de misskommunikationsmodellen, vilken beskriver hur männen i artikeln förstår och förklarar våldtäkt. Misskommunikationsmodellen bygger på att männen konstruerar sig själva som naiva och förvirrade i kommunikationen och kvinnorna konstrueras som ansvariga för att tydliggöra vad de vill. Artikeln visar att männen har kunskap om vad våldtäkt innebär och att de förstår betydelsen av ett nej, men samtidigt upplever sig ha svårigheter att hålla sig själva till svars för att de genomfört en våldtäkt, med förklaringen att de inte förstod eller missuppfattade situationen.

3.2 Vad är våldtäktsmyter?

En stor del av den tidigare forskning vi stött på under denna studie berör på något plan fenomenet våldtäktsmyter (Livholts, 2007:2008; Sandberg, 2003; Lonsway & Fitzgeralds, 1994; O'Hara, 2012, Worthington, 2008; Bonnes, 2013; Gutsche & Salkin, 2016). Definitionen av våldtäktsmyter varierar men enligt Kimberly Lonsway och Louise Fitzgeralds (1994) handlar de i stort om olika attityder som uppbärs av falska föreställningar om våldtäkt och sexuella trakasserier, vilka syftar till att avfärda och rättfärdiga sexuellt våld. Lonsway och Fitzgeralds (1994) lyfter i sin artikel *Rape myth, In review* fram våldtäktsmyter som generellt falska men som ändå i stor omfattning och under längre tid hålls som sanna. David Sandberg (2003) har genom sin magisteruppsats *Riktig våldtäkt* kunnat visa att nyhetsrapporteringen ofta lyfter upp förövaren som en okänd man där våldtäkten sker på allmän plats eller förövarna som unga män som utför hänsynslösa överfall mot offren. Vi menar att hans uppsats ger en tydlig förklaring på hur uppkomsten av en våldtäktsmyt kan förstås. Sandberg (2003) menar att nyhetsrapporteringen konstruerar vad en "riktig" våldtäkt är, och vad som inte anses vara en våldtäkt. "Riktig" våldtäkt blir de våldtäkter där förövaren är okänd för offret och använder sig av fysiskt våld. Förövaren är ofta med i ett kriminellt gäng eller framställs som "en galning", alltså marginaliserade män som står utanför samhället. Genom nyhetsrapporteringen förstärks stereotypen av den "riktiga" våldtäkten som ett övergrepp mellan en man och en kvinna, eller flera män och en kvinna, där brottet uteslutande betraktas som en heterosexuell gärning (Sandberg, 2003). Detta innebär också att bilden av den icke-våldtagande mannen förstärks som en slags motpol till våldtäktsmannen.

Utifrån det rådande kunskapsläget kan vi identifiera en rad exempel på vilka våldtäktsmyter som används. Flera studier visar hur medierapporteringen fokuserar på offrets agerande eller skyller våldtäkten på offret (Bonnes, 2013; O'Hara, 2012; O'Byrne, Hansen & Rapley, 2008; Worthington, 2008; Sandberg, 2003). Shannon O'Hara (2012) visar i sin artikel *Monsters, playboys, virgins and whores: Rape myths in the news media's coverage of sexual violence*, som utgör en analys av medierapporteringen över tre våldtäktsfall, att kombinationer av våldtäktsmyter kan förekomma. O'Hara (2012) visar hur nyhetsartiklarna dels

skyller på offren och dels förklarar förövaren som sociopat. Detta går i linje med Livholts (2007:2008) och Sandbergs (2003) resonemang om att förövaren ofta konstrueras som något avvikande, i form av stereotypen "Mannen i buskarna". Forskning är dock inte entydig. Istället visar exempelvis Bonnes (2013) i sin artikel att nyhetsartiklarna inte bekräftade den rådande våldtäktsmyten om våldtäktsmannen som gömmer sig i buskarna och väntar på sitt offer, utan flertalet nyhetsartiklar handlade om våldtäkter som skett i hemmet.

3.2.1 Konsekvenser av våldtäktsmyter

Lonsway och Fitzgeralds (1994) skriver att en konsekvens av våldtäktsmyterna är att brottslighet som främst påverkar kvinnor förnekas och att skulden förflyttas från förövare till offer samt att individer skyddas från att konfronteras med konsekvenser av att ha utfört sexuella trakasserier. Lonsway och Fitzgeralds (1994) menar också att våldtäktsmyter kan användas för att särskilja vad som anses vara en "riktig" våldtäkt och inte, vilket även kan härledas till Sandbergs (2003) resultat som har redogjorts för ovan.

O'Hara (2012) finner att konsekvensen av användningen av våldtäktsmyter bidrar till ett trivialiserade av våldtäkter, då våldtäktsmyterna användes i syfte att sensationalisera nyheten eller att spegla journalistens och samhällets kvinnosyn. Lonsway och Fitzgeralds (1994) kommer fram till att en konsekvens av våldtäktsmyter är att de används för att förneka brottslighet där kvinnor är offer genom att definiera trovärdigheten i våldtäktsfall utifrån ett raster byggt på stereotyper. De detaljer i våldtäktsrapporteringen som motsvarar stereotypen förstoras medan våldtäkter som inte motsvarar kriterierna i våldtäktsmyterna förbises. Vi låter Livholts (2007:2008) exemplifiera detta raster med exempelvis våldtäktsmyten om att en förövare är en okänd man i buskarna som inväntar sina slumpmässiga offer. En sådan våldtäktsmyt har som konsekvens att våldtäktsfall som sker i hemmet mellan makar inte betraktas som en "riktig" våldtäkt. O'Hara (2012) och Sandberg (2003) poängterar att användningen av våldtäktsmyter i nyhetsrapporteringen om våldtäkter förbiser de verkliga orsakerna bakom våld mot kvinnor som ett strukturellt problem. O'Hara (2012) ser även att våldtäktsmyterna får brotten att se slumpmässiga ut.

3.3 Makten att definiera

En tredje dimension som vi identifierar i aktuell våldtäktsforskning handlar om vem som ges makten att definiera vad en våldtäkt är, eller inte kan vara samt vem som kan vara en förövare.

Sandberg (2003) menar att nyhetsrapportering om våldtäkt påverkar samhällets syn på vad en våldtäkt är, var den sker, vilka det är som kan våldta samt vilka som kan våldtas. Genom att nyheterna fokuserar på att berätta om ett fåtal av de våldtäktsfall som sker, bidrar de till konstruktionen av hur en våldtäkt ser ut.

Livholts (2008) framhäver problematiken med den definitionsmakt som journalister har, i förhållande till vad som rapporteras och inte samt hur detta bidrar till formandet av hur ett socialt problem betraktas. Livholts (2007:2008) lyfter exempelvis fram problematiken i att media reproducerar den vanliga föreställningen om att våldtäkter sker utomhus och inte i privat miljö. Hon menar att det bidrar till förenklade förklaringar om vem det är som våldtar och på vilken plats. Livholts (2008) pekar på hur journalister inte härleder de våldtäkter Hagamannen utfört till ett större samhällsligt och strukturellt problemet om mäns våld mot kvinnor. Därmed lägger journalisterna endast stigma på Hagamannen.

O'Hara (2012) skriver i sin artikel att medier har ett samhällsansvar i skapandet av folkopinion och därför bör bidra med korrekta bilder av våldtäkt och förövare som inte är påverkade av våldtäktsmyter. Nancy Worthington (2008) ger ett sådant exempel i hennes artikel *Encoding and Decoding Rape News: How Progressive Reporting Inverts Textual Orientations* där hon skriver om hur nyhetsrapportering av våldtäkter påverkar sin publik. Worthington (2008) menar att media borde bedriva en progressiv journalistik för att undvika rapportering av våldtäktsfall med sexistiska beskrivningar som utgår ifrån dikotomin offer/hora. Worthington (2008) listar fyra kriterier som utmärker progressiv rapportering av våldtäktsfall: 1. att välja fall som speglar vilka brott som faktiskt sker, exempelvis där förövaren är känd av offret: 2. att undvika sexistiska stereotyper som antingen skuldbelägger offret eller mildrar ansvaret från förövaren: 3. att rikta

uppmärksamhet mot strukturella faktorer som bidrar till och normaliserar mäns våld mot kvinnor: 4. att inkludera offrets perspektiv och berättelse. Slutsatsen i Worthingtons (2008) studie är emellertid att den rådande patriarkala diskursen i våldtäktsrapporteringen är så stark att de försök som görs av feministisk eller progressiv rapportering har svårt att stävja den och att rapporteringen i vissa aspekter fastnar i ett fokus på kvinnans ansvar och val. Hon menar dock att progressiv journalistik trots detta har potential att utmana rådande våldtäktsdiskurser.

4. Teoretiskt ramverk och begrepp

Vårt teoretiska ramverk bottenar i ett socialkonstruktionistiskt synsätt, med ett maktperspektiv där sociala kategoriseringar och maskuliniteter utgör våra primära utgångspunkter. Vårt teoretiska avsnitt inleds med att positionera vår kunskapsteoretiska hållning varpå vi, i förhållande till den nyhetsrapportering vi ämnar undersöka, ytterligare klargör några ståndpunkter. Därefter går vi kortfattat igenom diskursanalysens koppling till teori och socialkonstruktionism då den på många sätt innebär ett teorinära sätt att förstå verkligheten. En djupare förståelse för den specifika diskursanalytiska metod vi valt ges i metodavsnittet. Vidare definierar vi vårt maktperspektiv, vilket präglar vårt val av teorier där sociala kategoriseringar, skapandet av skillnader samt maskuliniteter är de begrepp som utgör vår analytiska grund.

4.1 Socialkonstruktionistiskt perspektiv

Vår ontologiska utgångspunkt vilar i konstruktionism, eftersom vi utgår ifrån att allt som existerar är skapat, och under ständig omförhandling, i socialt samspel människor emellan (Bryman, 2018, s. 58). Denna utgångspunkt lägger grunden för vad vi betraktar som kunskap och hur vi ämnar komma fram till den (Bryman, 2018, s. 51). Ett grundläggande antagande i ett socialkonstruktionistiskt perspektiv är att språket och de diskurser som det inrymmer konstituerar verkligheten, och att det aldrig går att förstå verkligheten utanför våra beskrivningar av den (Börjeson & Börjeson, 2015, s. 287). Med ett socialkonstruktionistiskt perspektiv kan vi generera kunskap genom ett aktivt deltagande i vår omgivning. Den sociala praktiken inom ett fenomen innebär att vi dels kan få kunskap om fenomenet men även att vi kan förändra det (Åsberg, 2001, s. 37). Vi har använt oss av en socialkonstruktionistisk teoribildning då vi betraktar nyhetsrapporteringen som en social arena i vilken kunskap genereras. Vi tror att vi, genom att studera denna arena, kan förstå att de bilder media skapar av våldtäkt och förövare är sociala konstruktioner vilka påverkar och påverkas av hur samhället förstår fenomenet våldtäkt, samt att vi kan få kunskap om hur den kan förändras.

4.1.1. Förtydligande om att betrakta nyheter som sociala konstruktioner

Vi vill tydliggöra att vi betraktar själva texten som en social aktör och vi letar därför inte efter någon avsikt bortom texten. Vi är därför heller inte intresserade av vem som skrivit artiklarna eller vem som är ansvarig utgivare för tidningarna. Det vi intresserar oss för är orden i artiklarna och vilka som i texten kommer till tals.

En annan för oss viktig utgångspunkt är att vi i vår studie inte gör anspråk på att värdera hur nyhetsrapporteringen beskriver den misstänkta våldtäkten eller att själva ta ställning i fråga om skuld. Vi är intresserade av att undersöka hur det i artiklarna framkommer att man har hanterat den misstänkta våldtäkten som en nyhet och hur texterna förhåller sig till de olika diskurser som framkommer i nyhetsrapporteringen av den misstänkta våldtäkten.

4.1.2 Diskursanalys som teori och metod

Enligt en socialkonstruktionistisk utgångspunkt är verkligheten som vi beskriver ovan skapad genom språket, och det är bara med hjälp av språket som vi kan få en uppfattning om och förstå vår värld (Börjeson & Börjeson, 2015, s. 287).

Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips (2000, s. 7) förklarar begreppet diskurs som de mönster språket följer när vi pratar om eller agerar inom en social domän. En social domän utgörs, enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000, s. 7), av en språkligt avgränsad arena som exempelvis vården eller media. Vi tolkar en sådan språklig avgränsning som inom arenan mer eller mindre bestämda uppfattningar om hur en talar om något. Winther Jørgensen och Phillips (2000, s. 7) menar att diskurser ska betraktas som producenter eller som ett urval av vissa versioner av verkligheten där vissa diskurser framstår som mer giltiga än andra.

Peter Berglez (2010, s. 267) menar att nyheter ses som en diskurs då det utgör en form av språk som avser spegla den sociala verkligheten. Berglez (2010, s. 267) skriver att det inte räcker med att fokusera på själva orden utan dessa måste förstås i relation till samhället. Berglez menar att det handlar om att få fram de

kulturella, sociala, ekonomiska samt politiska aspekter som texten har producerats i. Berglez (2010, s. 267) pekar på dialektiken mellan texter och samhället, där den första delen av dialektiken beskriver hur texter produceras i samhället och att det i samhället pågår maktkamper där skilda intressen utgör grunden för texternas uppkomst. Den andra delen i dialektiken beskriver hur texterna i sin tur utgör en grund för påverkan på samhället.

Diskursanalysen tar ett konstruktionistiskt perspektiv och ger därför dessa, till viss del teoretiska, förhållningsregler till vår analys varför vi anser att det är viktigt att även presentera hur den innefattar ett teoretiskt plan. Till skillnad från många andra forskningsmetoder ger diskursanalysen oss verktygen för att förstå inte bara hur verkligheten ter sig utan hur den konstrueras och i vilket syfte (Bryman, 2018, s. 640f).

4.2 Makt

Vi kommer under detta avsnitt att gå in mer specifik på de begrepp som används i vår analys: sociala kategoriseringar och maskuliniteter. Vi betraktar dessa begrepp som former av maktsystem med tillhörande begreppsapparat. Vi tror ändå att det kan vara tydligt att vi redogör för vår grundläggande definition av makt som ett system. Mats Börjesson och Alf Rehn (2009, s. 12) menar att all makt bygger på någon form av system som vi befinner oss i, vare sig om vi gör det frivilligt, tvingas till det eller manipulerade till att vara i systemet. En del av maktens tekniker är att individen reduceras ner till att bli en del av ett system (Börjesson & Rehn, 2009, s. 11). De som har makt i systemet är ordnade i hierarkier och styr vem som ges, eller inte ges, tillträde till systemet, samt vilka som utsätts mer av makten än andra. Makttekniker bygger på att systemet där makten tar sin form är intakt (Börjesson & Rehn 2009, s. 12). Vi ser sociala kategoriseringar och maskuliniteter som sådana system vi tvingas att befinna oss i.

4.2.1 Sociala kategoriseringar

Vi har valt att använda oss av begreppet sociala kategoriseringar eftersom vi är intresserade av vilka kategoriseringar av den då misstänkte förövaren som framkommer i nyhetsrapporteringen av ett specifikt våldtäktsfall. Vi tror att de kan hjälpa oss att få en förståelse för ords innebörd och betydelse i konstruktionen av en kategori. Vi tror även att begreppet sociala kategoriseringar kan lägga en grund för hur konstruktionerna också kan förstås i relation till våldtäktsmyter.

Ord är inte neutrala utan utgör alltid någon form av social kategori, vilka kan framstå mer eller mindre tydligt i en text (Börjesson & Rehn, 2009, s. 83). Sociala kategorier är inkluderande och exkluderande, exempelvis om du beskrivs som trevlig inkluderar det vissa uppfattningar som andra får om dig vilka då exkluderar motsägande uppfattningar. Sociala kategorier följs av associationer vilket betyder att kategorierna är bundna till visst innehåll, exempelvis beteenden, livsstilar, styrkor, brister, och defekter. De bestämmer vad en är och inte är (Börjesson & Rehn, 2009, s. 85; Börjesson & Palmblad, 2008, s. 42). Förenklat kan en kategorisering förstås som en placering av ett objekt, handling, eller en person i en generell kategori (Börjesson & Palmblad, 2008, s. 36).

Mats Börjesson och Eva Palmblad (2008, s. 33) delar i sin bok *Strultjejer, arbetsökande och samarbetsvilliga* upp sociala kategorier i valbara samt tvingande kategorier (Börjesson & Palmblad, 2008, s. 33). Valbara sociala kategorier handlar om kategorier som en tillskriver sig själv, vad en identifierar sig med och inte. Tvingande sociala kategorier handlar om kategorier som inte är förhandlings- eller valbara. Börjesson och Palmblad (2008, s. 33) lyfter fram man/kvinna eller vit/icke-vit som exempel på tvingande kategorier. Kategorier som av experter tillskrivs som ”missbrukare” eller ”schizofren” ses också som tvingade kategorier.

Enligt Börjesson och Palmblad (2008, s. 43) bör kategorier förstås i relation till begreppet ”tolkningsrepertoar”, vilket handlar om vad en ser som familjärt och diskursivt givet. Detta är ett begrepp som vi också använder oss av och som vi anser ger en bild av hur nyanserna av en konstruktionerna av den då misstänkte

förövaren kan förstås av samhället. Exempelvis när vi hör beskrivningen "hen är svensk" lägger vi in egenskaper från vår egen omgivning och våra erfarenheter av vad ordet "svensk" innebär för oss. Vi skapar oss en bild av vad en person som beskrivs som svensk är. Detta går sedan att jämföra med andras bilder av vad en svensk är, vilket bildar en gemensam tolkningsrepertoar. En individ har versioner av ett ord, fenomen, eller problem, vilket tillsammans med andra individer bildar en repertoar av olika versioner. Tolkningsrepertoar är således de byggstenar som vi använder oss av att förstå en social kategori och läsa in egenskaper i denna (Börjesson & Palmblad, 2008, s. 44). Viktigt att påtala är dock att dessa tolkningsrepertoarer inte är heltäckande, de är ständigt föränderliga.

Sociala kategorier kan bidra till vad som anses som rimligt, troligt och därmed sant (Börjesson & Rehn, 2009, s. 99). Exempelvis säger Börjesson och Rehn (2009 s. 99) att kampen om maktdefinitioner, alltså vem som bestämmer vilken definition som skall gälla och vilken del som ses trovärdig kan handla om att etablera ett offerskap. Ifall en individ eller ett kollektiv skulle gå emot en etablerad makt behöver en vara övertygande i sin offerroll för att få gehör för sitt motstånd. Vissa tenderar att enklare få gehör för sina utsagor. Börjesson och Rehn (2009, s. 99) exemplifierar med en äldre kvinna som blivit utsatt för våld, och menar att det är lätt att sympatisera med henne och betrakta henne som ett offer. En ungdom som blivit utsatt för våld är enligt Börjesson och Rehn (2009, s. 99) inte lika enkel att förstå som ett offer. Anledningen att den ena, och inte den andra, enklare kan förstås som ett offer bygger på de sociala kategorier de tillskrivs, vilka bäddar in en förståelse för vad de är och inte är, samt vad de kan och inte kan göra.

4.2.2 Maskuliniteter och skapandet av skillnader

Det andra teoretiska begrepp som används för att analysera vår empiri är maskuliniteter utifrån R.W Connell (2008). Detta eftersom vi tror att det kan hjälpa oss att se samband mellan konstruktioner av den då misstänkte förövaren i egenskap av att ha en maskulinitet, och ett patriarkalt samhälle. Vi har mer specifikt valt att fokusera på "hegemonisk maskulinitet" samt "delaktighet inom maskulinitet" för att fördjupa en analys av det patriarkala samhället (Connell

2008). Därtill har vi valt att använda oss av begreppet "andrafiering" för att tydligare visa hur skapandet av skillnader mellan sociala kategorier praktiseras som en strategi i patriarkatet (Börjesson & Rehn 2009, s. 17). Termen patriarkat används för att belysa maktförhållandet mellan män och kvinnor där män ges dominans över kvinnor vilket genomsyrar alla aspekter i samhället. Genom att detta maktsystem internaliseras av kvinnor och män i tidig ålder kan patriarkatet ses som en naturlig och osynlig maktobalans (Gemzøe, 2014, s. 50). Vi anser att skapandet av skillnader är en mer grundläggande utgångspunkt, som också knyter an till föregående avsnitt om sociala kategorier, varför vi väljer att först redogöra för skapandet av skillnader för att sedan gå in på hegemonisk maskulinitet och delaktighet inom maskuliniteter.

Skapandet av skillnader

Börjesson och Rehn (2009, s. 17) menar att skapandet av skillnader, i kategorier som "män"/"kvinnor", "normalt"/"icke-normalt", "svenskar"/"invandrare" möjliggör makttekniker genom skapandet av den "andre". Den "andre" kan definieras som en person som inte tillhör gruppen eller den norm som finns i samhället. "Andrafiering", som det även kallas, skapar möjlighet till att en grupp; "Vi", "mannen", "svensken", "den normala", kan dominera och undertrycka den andre; "Dem", "kvinnan", "invandraren", "den icke-normala" (ibid.). Vi tror att skapandet av skillnader är väsentligt för vår analys i förhållande till hur nyhetsrapporteringen försöker skapa förståelse för den då misstänkte förövaren och vad som underbygger dessa konstruktioner. Börjesson och Rehn (2009, s. 35) skriver att feministiska teorier skapats för att ifrågasätta makten mellan män och kvinnor, lyfta frågor om inkludering och exkludering, se hur skapandet av vad som är normalt och vad som är avvikande, samt vilka makteffekter detta kan ha. Exempelvis kan män lättare än kvinnor uttrycka sina åsikter och bli lyssnade på vilket ger männen mer makt (Börjesson & Rehn, 2009, s. 36). Manlighet blir det som anses vara normalt och avvikelser från den normativa manligheten ses som underordnade (ibid.). Makten betraktas på detta sätt som naturlig och blir därmed osynlig (Mulinari & Esseveld, 2015, s. 48). Den manliga dominansen är i sin tur uppdelad av olika maskuliniteter styrd av en idealisk bild av manlighet kallad hegemonisk maskulinitet.

Hegemoni och maskulinitet

Maskulinitet är, enligt R.W Connell (2008 s. 69), en konstruktion som skapas i relation till konstruktionen av femininitet. Connell (2008 s. 69f) menar att det finns flera olika maskuliniteter. Connell (ibid) menar att en genom att exempelvis studera klasskillnader kan en urskilja olika konstruktioner av maskuliniteter såsom arbetarklassmaskulinitet och medelklassmaskulinitet. Connell (2008 s. 71) menar att det är viktigt att se dessa maskuliniteter i relation till varandra där hegemonisk maskulinitet utgör den dominerande maskuliniteten.

Hegemoni tar avstamp från Antonio Gramscis analys av klassrelationer och hänvisar till hur en grupp kan hävda samt upprätthålla en ledande position i samhället (Connell 2008 s. 115). Hegemonisk maskulinitet kan förenklat förklaras som den typ av maskulinitet som ges en ledande position i samhället vid en given tidpunkt (ibid.). Connell (2008 s. 115) skriver att det ideal som bär hegemonisk maskulinitet kan vara filmskådespelare eller fantasifigurer och att individer med stor makt kan befinna sig långt ifrån dessa maskuliniteter. Hegemoni skapas dock om det finns samband mellan kulturella ideal och institutionell makt. Connell (ibid.) skriver att näringslivet och staten ger en bild av en kollektiv bild av maskulinitet. Oftast är det hävandet av auktoritet som är hegemonins kännetecken och att det är våldet, exempelvis mäns våld mot kvinnor, som underbygger och stödjer denna auktoritet (Connell 2008 s. 115). Eftersom hegemonisk maskulinitet är en av allmänheten accepterad strategi innebär det också det motsatta; att den av allmänheten kan ifrågasättas och ändras (Connell 2008 s. 115). Nya grupper kan ifrågasätta samt utmana den rådande hegemoniska maskuliniteten och på så sätt skapa en ny hegemoni. Connell (ibid.) lyfter fram tre maskuliniteter som underordnas hegemonisk maskulinitet: "underordnade", "delaktighet" samt "marginalisering". Av dessa maskuliniteter har vi valt att endast lyfta fram den grupp som Connells beskriver som delaktig maskulinitet, och inte de andra två, då vi anser att de inte bär relevans för vår analys. Kortfattat innebär dock den underordnade maskuliniteten att maktförhållanden inom gruppen män tydliggörs, främst i hur homosexuella män underordnas heterosexuella män (Connell 2008 s. 117). Den marginaliserade maskuliniteten lyfter fram ett intersektionellt

perspektiv på maskulinitet där hierarkier utgörs av genus, maskulinitet och andra strukturer såsom klass eller etnicitet (Connell 2008 s. 118). Våra analyser innefattar inte analyser som kan ta hjälp av den underordnade eller marginaliserade maskuliniteten varför vi för enkelhetens skull stuckit dessa.

Delaktighet

Connell (2008, s. 117) skriver att det är få män som helt lever upp till den hegemoniska maskuliniteten. Connell (ibid) menar dock att en majoritet av män drar fördel av den hegemoniska maskuliniteten eftersom de tar del av den patriarkala utdelningen: att män överordnas kvinnor vilket ger fördelar till de flesta män vare sig de lever upp till idealbilden eller ej. Dessa män utsätts, enligt Connell (ibid.), inte heller för riskerna av att befinna sig på frontlinjen i patriarkatet, vilken består av de som når upp till idealbilden och således speglar patriarkatets ansikte utåt. Riskerna utgörs exempelvis av motstånd av olika slag som utmanar den patriarkala makten och som kan leda till legitimitetsproblem (Connell 2008, s. 111). Detta innebär, menar Connell (2008, s. 117–118) att den delaktiga maskuliniteten utgörs av män som respekterar sina fruar och inte brukar våld gentemot kvinnor och som kompromissar sig genom livet med kvinnor i sin omgivning. Connell menar att respekten, icke-våldet och kompromissandet används av männen inom den delaktiga maskuliniteten som bevisföring för att det inte behövs någon feminism. Genom att peka på sin jämlikhet kan den delaktiga mannen förneka all manlig dominans och därmed hela patriarkatet. Alla män inom den delaktiga maskuliniteten bär därför vinning av den hegemoniska maskuliniteten och den patriarkala strukturen (Connell 2008, s. 118).

5. Metod och metodologiska överväganden

I detta avsnitt kommer vi presentera och argumentera för vår valda metod. Vi kommer att diskutera den urvalsprocess vi har gjort samt det tillvägagångssätt vi använt för att samla in empiri till vår studie. Vi kommer att förklara hur vi bearbetat empirin och den analysmetod vi använt för att tolka vår empiri. Vi avslutar avsnittet med att diskutera studiens tillförlitlighet samt etiska överväganden.

5.1 Kvalitativ och kvantitativ metod

Inom forskning skiljer en ofta på kvalitativ och kvantitativ forskning. Kvantitativ forskning kan anses vara en strategi för att kvantifiera sin insamling och analys av empiri med ett deduktivt synsätt, där tyngden ligger på prövandet av teori (Bryman 2018 2. 61). Kvantitativ forskning kan sägas utgå från den sociala verkligheten som bestående av en yttre och en objektiv verklighet. Kvalitativ forskning lägger mer vikt vid orden under insamling av empiri och vid analys samt har ett induktivt förhållningssätt där tyngd läggs på att generera teori. Inom kvalitativ forskning ses den sociala verkligheten ses som föränderlig vilket skapas och konstrueras av individer (ibid.).

Vi har huvudsakligen valt en kvalitativ metod eftersom vårt syfte är att undersöka nyhetsrapporteringens konstruktion av den då misstänkte förövaren i ett specifikt fall och fallkonstruktionen passar in i rådande våldtäktsmyter och hur de kan förstås i relation till maskuliniteter. En kvalitativ undersökning kan bistå oss i studiet av ord och text i syfte att uppnå en förståelse av människors sociala praktiker, till skillnad från ett kvantitativt synsätt som snarare kan vara behjälpligt i studier av siffror och vars strävan är att generera generaliserbara data eller statistisk överblick (Bryman, 2018 s. 454f). Inom kvalitativ forskning finns ett flertal olika metoder att tillta för att närma sig sitt forskningsområde (Bryman 2018 s. 457). Vi har valt en språkbaserad metod i form av kritisk diskursanalys

eftersom det anses vara en lämplig metod när en vill undersöka nyhetsrapportering och det skrivna ordet. Dock ska det poängteras att vår undersökning har kvantitativa inslag eftersom vårt syfte är att undersöka konstruktioner som framkommer i de artiklar vi läst. Således får vi fram data och siffror som kan likna statistisk och som också bidrar till vår analys. Huvudsakligen kommer dock vår analys att följa en kvalitativ metod eftersom den baseras på de ord som skrivs i texten och hur de kan förstås.

5.2 Diskursanalys

Vi har inspirerats av Livholts (2007, s. 27) bok där hon använder sig av en diskursanalys för att undersöka nyhetsrapporteringen av Hagamannen. Vi fann att hennes undersökning liknar vårt intresseområde och således tyckte vi att en diskursanalys kunde passa oss. Den tidigare forskning vi tagit del av visade också en metodorientering kring diskursanalys i undersökningen av nyhetsrapportering. När vi sedan vände oss till våra metodböcker fann vi även hos Alan Bryman (2018, 2. 640) att en diskursanalys skulle passa vår undersökning eftersom han skriver att en diskursanalys kan användas när en intresserar sig för att studera text och det skrivna ordet. Vi läste in oss om metoden ytterligare genom Winther Jørgensen och Phillips (2000) bok *Diskursanalys som teori och metod*. Utifrån författarnas bok beslöt vi oss för att tillämpa ett diskursanalytiskt angreppssätt för att kunna inta en kritisk ställning till vad som i vår empiri kan anses vara självklar kunskap. Vi tyckte att deras text gav oss verktygen att skapa förståelse för att medias bild av vårt samhälle inte är en spegling av verkligheten (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 9f). Den är socialt producerad utifrån ett visst sätt att betrakta världen både ur ett historiskt och kulturellt perspektiv. Winther Jørgensen och Phillips (2000 s. 7) beskriver att det diskursanalytiska fältet har en strävan efter att forskning ska ha en kritisk inriktning, där maktrelationer hamnar i fokus för kartläggning i syfte att skapa normativa perspektiv som kan underbygga förändring i samhället (Winther Jørgensen & Phillips, 2000 s. 8). Vi intresserade oss för att kunna fånga en sådan förändringsprocess varför beslutet om en diskursanalytisk metod togs. Inom diskursanalysen finns flera olika grenar där

ytterligare ett val behövde göras. Nedan beskriver vi varför en kritisk diskursanalys passar vårt syfte och frågeställning.

5.2.1 Kritisk diskursanalys

Kritisk diskursanalys lämpar sig, enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000 s. 72ff), för analyser av massmedia. En kritisk diskursanalys kan hjälpa oss att undersöka “varför är texten som den är” (Berglez, 2010, s. 274) och varför vissa diskurser och innebörder ses som givna och andra marginaliseras (Bryman 2018 s. 651). Dessa frågor kan, enligt Berglez (2010, s. 274) som utgår från Teun van Dijks texter om diskursanalys, besvaras genom att vi analyserar dolda meningar, opinioner och värderingar i vår empiri i form av nyhetsartiklar, vilka kan ses som inbäddade i tankesätt som tas för givna och ses som objektiva. Berglez (2010, s. 274) lyfter därmed fram den paradox som vi har ställts inför i vår kritiskt diskursanalytiska forskarroll där vi placerar oss utanför den kultur vi befinner oss i för att försöka betrakta nyhetsdiskursen objektivt och samtidigt utnyttja den kunskap vi har av att vara en del av den samhällsliga kultur som nyhetsdiskursen grundas i. Med en kritisk diskursanalys har vi velat få fram de konstruktioner som framkommer i beskrivandet av den då misstänkte förövaren i vår empiri och ifall dessa konstruktioner passar in i rådande våldtäktsmyter och hur de kan förstås i relation till maskuliniteter.

5.3 Urvalsprocess

Vi beslutade att samla in empiri från nyhetsrapporteringen av ett specifikt misstänkt våldtäktsfall. Vår förhoppning var att det skulle ge mer matnyttiga konstruktioner eftersom det var en bred och långvarig nyhetsbevakning på grund av det allmänintresse som fallet hade. Det publicerades många nyhetsartiklar om händelsen och nyheten färgade dessutom av sig på krönikor och ledare, till skillnad från nyhetsrapportering av våldtäktsmål där förövaren inte var känd sedan innan. Vi ville ta del av allt som publicerades om fallet i tidningarna, vilket inkluderade krönikor och ledare. Således är vårt urval en blandning av nyhetsartiklar, krönikor och ledare. Vi har sett all text som framkommit i

tidningarna som bidragande till konstruktioner av den då misstänkte förövaren, vilka kan påverka en eventuell läsarens uppfattning om honom. Således ser vi inget problem med att vi valt att analysera olika genrer ur tidningarna, utan en del av vad vi är intresserade av att studera.

Vår urvalsmetod enligt Bryman (2018 s 496) beskrivs som ett målstyrt urval eftersom vi medvetet valt ett specifikt fall eftersom vi tror att det kan hjälpa oss att besvara våra frågeställningar. Vår empiri är hämtad från både dags- och kvällspress då vi har en strävan efter att fånga de nyanser som eventuellt finns för vårt forskningsområde. Eftersom den målstyrda urvalsmetoden inte handlar om ett sannolikhetsurval går det inte att få en generalisering till en population (Bryman 2018 s 496). Vårt urval kan alltså inte representera alla inom en population utan kan enbart säga något om det specifika fallet vi valt. Det passar vårt syfte eftersom vi är intresserade att se hur en misstänkt förövare konstrueras och ifall dessa konstruktioner passar in i rådande våldtäktsmyter och hur de kan förstås i relation till maskuliniteter. Utifrån Bryman (2018 s. 497) kan vår urvalsmetod beskrivas mer specifikt som ett målstyrt urval som genom ett kritiskt fall eftersom vi har intresserat oss för ett fall som vi tror kan möjliggöra en intressant diskussion i relation till vårt syfte och frågeställning.

5.4 Datainsamling

Vi har sökt efter nyhetsartiklar genom Mediearkivet på Göteborgs universitetsbiblioteks hemsida vilket vi har tillgång till i egenskap av att vara studenter vid Göteborgs universitet. Vid en första sökning med orden "våldtäkt" i kombination med den då misstänkte förövarens namn fick vi fram cirka 2750 artiklar. Det blev därmed klart att vi behövde minska vårt urval för att få fram en mer hanterlig mängd empiri som vi kunde hinna analysera under vår begränsade tidsram.

För vägledning av från vilka tidningar vi skulle inhämta vår empiri utgick vi från Orvesto Konsument (2017) undersökning som studerade svenska tidningarnas räckvidd under perioden januari till december år 2017 där 39 455 personer deltog.

Enligt Orvesto Konsument (2017) är de tidningar med högst räckvidd Aftonbladet, Expressen, Dagens Nyheter, Metro Metropol och Svenska Dagbladet. Vi ansåg därmed att det vore relevantt att inhämta empiri från de tidningarna eftersom de har längst räckvidd. Vi valde att fokusera på Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Expressen och Aftonbladet i vårt urval eftersom vi kunde relatera mest till de tidningarna och de utgjorde enligt oss en jämn balans mellan dags- och kvällstidningar. Metro Metropol var den tidning vi fann stack ut eftersom det är en gratistidning med annan typ av distribution, varför den valdes bort. För att få en mer hanterlig mängd valde vi att enbart fokusera på tryckta artiklar och inte artiklar som publicerats på nyhetstidningarnas hemsida.

Med sökorden "våldtäkt" och den då misstänkte förövarens namn bearbetade vi sedan varje tidning för sig. Dagens Nyheter genererade 13 artiklar varav tio var relevanta för vår undersökning, Svenska Dagbladet genererade 19 artiklar varav vi ansåg att nio var relevanta. Anledningen till att vi ansåg att vissa av artiklarna inte var relevanta var på grund av att de enbart nämnde den då misstänkte förövaren men inte behandlade något av den misstänkta våldtäkten. De tio respektive nio artiklarna vi inhämtade från vardera tidning var de artiklar som fokuserade på den då misstänkte förövaren och den misstänkta våldtäkten. Sökningen på Expressen och Aftonbladet genererade 89 respektive 54 artiklar. Vi ansåg att detta var en ohanterlig mängd som vi behövde minska. Vi valde då att läsa var tionde artikel från Expressen, vilket sammantaget resulterade i nio artiklar. Vi ansåg att sju av de nio artiklarna var relevanta för vår undersökning. De två som vi inte betraktade som relevanta valdes bort på grund av samma anledning som innan: de berörde den då misstänkte förövaren men inte den misstänkta våldtäkten. Från Aftonbladets 54 artiklar läste vi var femte artikel, vilket sammantaget blev 11 artiklar. Av dessa 11 artiklar var sex relevanta. Anledningen till bortfallet var samma som tidigare, artiklarna nämnde enbart den då misstänkte förövaren men inte den misstänkta våldtäkten. Sammanlagt gav vårt urval 32 artiklar som har fått utgöra vår empiri.

Vi har låtit oss vägledas av tidigare C-uppsatser, som använt sig av liknande metod som vi, i hur stort omfång av artiklar vi bör ha. Tidigare C-uppsatser har

haft mellan 25–35 artiklar att analysera, så när vi nådde upp till 32 artiklar fann vi detta tillräckligt. Vi har haft en öppenhet att lägga till fler artiklar ifall vi fann att de första urvalet inte gav tillräckligt med stoff att arbeta utifrån. Efter tematisering av artiklarna fann vi att 32 artiklar var tillräckligt för att kunna göra en fullkomlig analys.

5.5 Analysmetod

Efter att vi hade inhämtat vår empiri behövde vi bestämma oss för hur vi skulle läsa den och hur vi skulle plocka ut relevant information för att kunna analysera. Det finns flera olika sätt att genom en kritisk diskursanalys studera sin empiri. Till en början hade vi tänkt använd oss av Faircloughs tredimensionella analysmetod som går ut på att analysera artiklar utifrån deras text och hur texten sedan förstås i relation till en diskursiv praktik och en social praktik (Winther Jørgensen, 2000 s. 74f). När vi försökte applicera denna analysmetod tyckte vi att den var diffust varför vi valde att istället utgå ifrån Berglez förståelse av Teun van Dijks begrepp makro- och mikroanalys för att kunna ta oss an vår empiri. van Dijk, utifrån Berglez (2010, s. 275), säger att en kritisk diskursanalys bör syfta till att studera texten i ett makroperspektiv och ett mikroperspektiv. Makroanalysen berör artiklarnas övergripande egenskaper medan mikroanalysen studerar texterna mer i detalj. Makroanalysen undersöker främst huvudtemat, vilket kan utläsas i rubrik samt ingress. Där lyfts det som skribenten anser vara viktigast i relation till det som ska förmedlas. Mikroanalysen fokuserar på vad van Dijk kallar global samt lokal koherens (Berglez, 2010, s. 275). Global koherens syftar till texten i sin helhet som byggs på lokal koherens, alltså textens mindre delar eller stycken.

Vi har följt Berglez (2010, s. 277) uppställning av hur en kan analysera en artikeln i olika steg, som utgår ifrån van Dijks syn på att texten ska förstås i ett makro- samt mikroperspektiv. Dessa steg är:

- 1) att redogöra för det huvudsakliga innehållet och att beskriva vad artikeln handlar om för att få ett grepp om artikelns generella innehåll.

- 2) att undersöka nyhetsartikelns tematiska struktur det vill säga hur de ämnen och händelser som lyfts fram organiseras. Steget innefattar även vilket huvudtema som kan utläsas i rubriken och ingressen och vad som blir sekundära teman. I detta steg har vi också undersökt ord och meningar som har fetmarkeras eller som skrivits i större stil i artiklarna.
- 3) att fokusera på nyhetsartikelns schematiska struktur, vilket innefattar att studera vad som förmedlas i texten, vilka som framkommer i texten, vilka som representeras, vilken historisk bakgrund till händelsen redogörs samt utifrån vems perspektiv. En schematisk struktur inkluderar också att undersöka om det kommer fram resonemang kring konsekvenser och orsaker i texten och i så fall från vem.
- 4) att på mikronivå ställa frågor hur den misstänkta våldtäkten är konstruerad, vad som utsluts och vad som tas med, samt om det finns onödig eller irrelevant information i artikeln som egentligen kunde ha utslutits. Till varje artikel har vi även undersökt vilka karaktärsbeskrivningar som framkommer på den då misstänkte förövaren. Vi har undersökt med vilka ord som artiklarna beskriver den misstänkta våldtäkten. Vi har även undersökt ifall texten försöker övertyga oss på något vis och om texten har fått oss att känna på ett visst sätt. Till sist har vi undersökt den lexikala stilen, där vi närmare undersökt ordvalen hos aktörer som framkommer i artikeln och journalisterna.
- 5) att undersöka ovanstående moment utifrån en sociokulturell kontextualisering, det vill säga att undersöka hur texten kan förstås i relation till den samhälleliga kontexten.

I vår analys av artiklarna har vi utgått från ovanstående punkter. Vi har även beaktat begreppet intertextualitet i vår analys vilket är ett annat begrepp inom

kritisk diskursanalys (Bryman 2018 s. 652). Begreppet avser att belysa sambandet mellan texterna genom att betrakta dem i relation till varandra. Det kan även göras för att se vilka diskurser som oftare framkommer och blir dominerande i ens urval. Vi ämnar således också jämföra artiklarna med varandra för att se vilka diskurser som framträder.

5.6 Bearbetning av artiklarna

Vid bearbetningen av vår empiri valde vi att dela upp artiklarna mellan oss författare för en initierande bearbetning utifrån ovanstående punkter som vi tror kan hjälpa oss att besvara våra frågeställningar. Vi har sammanställt relevant information i ett gemensamt dokument under tiden vi läst artiklarna. Efter att vi genomfört en första genomarbetning av empirin läste vi igenom varandras bearbetning. Därefter kunde vi börja diskutera fram vilka diskurser vi funnit i artiklarna utifrån våra intresseområden karaktärsbeskrivningar, våldtäktsmyter, maskulinitet. Vi diskuterade även hur dessa diskurser framkommit på makro- och mikronivå i texterna samt intertextualiteten mellan texterna för att se hur artiklarna och dess diskurser relaterade till varandra. Vi skrev sedan ner utmärkande likheter och olikheter mellan artiklarna och sammanfattade våra tolkningar. Detta bildade olika teman som sedan byggde vår resultatdel. Utifrån våra sammanfattande tolkningar hämtade vi representativa citat från artiklarna som speglade de olika diskurser vilka vi ansåg var relevanta för att besvara våra frågeställningar.

5.7 Studiens tillförlitlighet

Alan Bryman (2018, s. 465) menar att studiens tillförlitlighet kan mätas genom begreppen validitet och reliabilitet. Dessa begrepp har använts främst inom kvantitativ forskning för att mäta tillförlitligheten inom studien. Vår studie är främst en kvalitativ studie med kvantitativa inslag, således kan begreppen reliabilitet samt validitet vara svåra att införa. Bryman lyfter fram en alternativ mätning inom kvalitativ forskning med hjälp av begreppen: tillförlitlighet och äkthet. I våra försök att applicera dessa på vår studie insåg vi att de begreppen

främst syftade till användas för intervjustudier eller etnografiska studier. Vi har därmed valt att försöka applicera reliabilitet samt validitet på vår studie samt föra en diskussion om objektivitet i relation till vår studie.

5.7.1 Reliabilitet

Reliabilitet kan översättas med ordet tillförlitlighet (Bryman, 2018, s. 72).

Kriteriet syftar på om resultatet kommer bli detsamma om studien genomförs igen i framtiden eller ifall resultatet har påverkats av slumpen eller tillfälligheter.

Reliabilitet avser ifall en forskare om det en avsett att undersöka. Om ens resultaten exempelvis drastiskt skulle skilja sig från liknande studier skulle det ifrågasätta studiens reliabilitet och skapa en undran ifall studien har undersökt det den faktiskt utgjort sig att undersöka. Som sagt tidigare är kriteriet anpassat efter en kvantitativ forskning. Margaret LeCompte och Judith Goetz har dock försökt anpassa begreppen till en kvalitativ forskning med hjälp av extern reliabilitet samt intern reliabilitet, vilka är två begrepp som vi använt oss av (Bryman, 2018, s. 465).

Extern reliabilitet

Begreppet kan beskrivas som replikering och avser i vilken utsträckning en forskning kan upprepas (Bryman, 2018, s. 465). LeCompte och Goetz säger att detta kriterium är svårt att nå när en ämnat att studera en social värld eftersom den är föränderlig. Vi ser dock att extern reliabilitet är nåbar inom vår forskning. Vi studerar skrivna artiklar som är publicerade för allmänheten. Ifall intresse skulle finnas att replikera vår forskning skulle en forskare kunna undersöka samma artiklar och använda samma begrepp och på så vis uppnå liknande resultat. Således ser vi att möjlighet till replikering existerar inom vår studie.

Intern reliabilitet

Intern reliabilitet liknar det vad Bryman kallar interbedömarreliabilitet och avser att ett forskarlag kommer överens om hur de skall tolka det de hör och ser (Bryman, 2018, s. 209:465). Vi ingår inte i ett större forskarlag utan är två författare som utför denna studie. Vi har sinsemellan diskuterat våra tolkningar för att ha en överensstämmande tolkningsbild. Vi har även haft en handledare som

väglett oss i våra tolkningar av vår empiri. Således anser vi att den interna reliabiliteten är hög och att våra tolkningar inte enbart är subjektiva tolkningar utan har diskuterats mellan oss.

5.7.2 Validitet

Validitet är ett forskningskriterium som kan användas för att kontrollera om slutsatser från en undersökning hänger ihop (Bryman, 2018, s. 72). Eftersom begreppet är tätt kopplat till kvantitativa studier för att mäta tillförlitlighet har det varit svårt att applicera på vår studie. LeCompte och Goetz har försökt anpassa validitetsbegreppet för att det lättare ska kunna appliceras på kvalitativa studier. Vi har därmed använt oss av deras begrepp intern validitet samt extern validitet som beskrivs utifrån Bryman (2018, s. 465).

Intern validitet

LeCompte och Goetz menar att intern validitet syftar till att det skall finnas en god överensstämmelse mellan observationer och teoretiska idéer (Bryman, 2018, s. 465). Vi har visat på denna sammankoppling av observationer och teoretiska idéer genom att beskriva våra teorier under kapitel 4 och sedan sammankoppla dessa med vår empiri under analysen som sker i kapitel 6. Således har vi kontrollerat att den interna validiteten är styrkt i vår undersökning.

Extern validitet

Enligt LeCompte och Goetz berör den externa validiteten i vilken utsträckning resultatet kan vara generaliserbart till andra sociala miljöer och situationer (Bryman, 2018, s. 466). Denna del hävdar LeCompte och Goetz, är en begränsning hos kvalitativa studier på grund av deras begränsade urval. Likaså är även den externa validiteten en begränsning för vår studie i avseende att vår undersökning inte skapar en generaliserbarhet. Eftersom vi har ett målstyrt urval av ett kritiskt fall kan vi inte skapa en generaliserbarhet till en större population utan kan enbart uttala oss om vårt urval. Vi kan dock argumentera för att den kunskap som vår undersökning skapar kan generaliseras till andra studier och prövas på liknande sätt. Därmed betraktar vi att den teoretiska överförbarheten kan styrka den externa validiteten i vår studie.

5.7.3 Objektivitet

Bryman (2018, s. 189) menar att forskning inte går att utföra på ett rent objektivt eller neutralt sätt eftersom forskaren inte är separerad från de kontexter de undersöker. Vi tycker att det är viktigt att lyfta fram objektiviteten både i förhållande till studiens tillförlitlighet men även i relation till det etiska i forskningen som kommer diskuteras mer i nästa del. Vi som skriver denna uppsats har förkunskaper och värderingar om ämnet vi studerar. Vår inställning till våldtäkt som socialt problem utgörs av ett feministiskt perspektiv där vi betraktar sexuella övergrepp som ett medel för kvinnoförtryck. Våra förkunskaper och värderingar påverkar vilka känslor vi får när vi läser artiklar om detta fall och vad vi tycker om fallet. Vi har därmed behövt påminna oss under forskningens gång att inte försöka lägga värderingar i orden utan att försöka undersöka texten och vad den kan säga om samhället i relation till tidigare forskning och valda teorier. Genom att belysa de olika diskurser som framkommer i texterna och inkludera en bredd av de olika konstruktioner som görs av vår misstänkta förövare har vi försökt hålla oss neutrala till vårt material. Vi har inte medvetet försökt dölja något resultat eller en tydlig diskurs som framkommit för att det gått emot våra föreställningar, politiska positioneringar eller för att den inte "passade" in i vår analys. Vi vill därmed konstatera att vi inte gör anspråk på objektivitet eller värdeneutralitet men att vi har försökt att tänka på dessa aspekter och reflektera över dem under forskningens gång för att resultatet inte skulle bli alltför färgat av våra uppfattningar och politiska åsikter.

5.8 Forskningsetiska överväganden

Inom forskningsetiska diskussioner används ofta vetenskapsrådets fyra riktlinjer. Dessa är i mångt och mycket anpassade efter en intervjustudie eller en studie där en har kontakt med respondenterna. Journalisterna eller de som uttalat sig i artiklarna som utgör vår empiri vet inte om att vi gör denna studie. Vi har inte frågat dem om de vill delta och vi har inte inhämtat något samtycke. De fyra principerna kan således ses som överflödiga att diskutera i relation till vår studie.

Vi tror dock att det kan gynna oss att föra en reflektion kring dem. Utöver det vill vi även föra en etisk reflektion om vårt förhållningssätt till den då misstänkte förövaren.

5.8.1 De fyra riktlinjerna

De fyra etiska riktlinjerna enligt vetenskapsrådet är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002).

Informationskravet och samtyckeskravet

Enligt Vetenskapsrådet (2002, s. 7) syftar informationskravet till att berörda parter skall informeras om studien, dess syfte och hur materialet skall användas. Samtyckeskravet avser att deltagare i studien skall själva bestämma över sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2002, s. 9). I relation till vår studie har vi inte beaktat riktlinjerna i större utsträckning. De artiklar vi studerar är offentliga handlingar, den som vill kan ta del av dem. Det kan hävdas att vi borde sökt alla journalister samt de som kommer till tals i artiklarna för att både avge information om studien samt inhämta samtycke. Dock har vi inte sett det nödvändigt, artiklarna är publicerade i tidningar som offentligheten kan komma åt, därför ser vi att de är tillgängliga för att analysera utan inhämtat samtycke. Vi har kunnat se ett möjligt etiskt problem i att de som kommer till tals i artiklarna inte givit samtycke till att vi använder deras citat i vår studie, utan bara eventuellt samtyckt till journalistens publicering. Men eftersom vi är intresserade av att analysera orden som individerna använder för att beskriva händelsen och inte intresserade av personerna själva har vi ansett det vara rimligt att ta med citat från dem.

Konfidentialitetskravet

Kravet syftar till att personer i studien ska kunna ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifter ska handskas varsamt (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12). Eftersom det är offentliga handlingar som vem som helst kan få tillgång till är det omöjligt för oss att garantera konfidentialitet. Fallet vi undersöker är även ett omtalat och välkänt fall som många känner till. Vi har medvetet valt att inte namnge mannen som då misstänkts för våldtäkt i vår text,

inte heller benämna vittnen eller åklagare med namn. Artiklarna vi undersöker går ut med fullständiga namn på den då misstänkte förövaren och vittnen men vi upplever inte att de bär relevans för vår analys att skriva ut. Vi har inte skrivit ut mannens yrke utan benämnt honom som yrkesman. Vi har inte heller namngivit den mediekanal han arbetade på. Även om det går att ta reda på vilka personerna vi skriver om så vill vi ändå försöka anonymisera honom så gott vi kan. Detta i respekt för alla inblandade i nyhetsrapporteringen om vårt valda fall. I vår analys har vi använt exemplifierande citat från artiklarna, vi har där tagit bort detaljer som namn, yrke och mediekanal för att öka konfidentialiteten mer. Artiklarna vi använt återfinns i bilaga 1 för att läsare skall kunna läsa samma artiklar som vi läst och på så sätt öka reliabiliteten i vår uppsats. Vi har valt att ta bort namn, yrkesbenämning och mediekanal även i titlarna på artiklarna eftersom de flesta anger något av dessa ord i titeln på artikeln. Även om vi valt att inte använda den då misstänkte förövarens namn, har vi behövt nämna honom i texten för att prata om konstruktioner han tillskrivs för att kunna genomföra en analys. Således har vi valt att genomgående benämna honom som den då misstänkte förövaren.

Nyttjandekravet

Enligt vetenskapsrådet (2002 s. 14) avser nyttjandekravet att allt insamlat material enbart ska användas till studien och inte till annat. Det är även tanken med denna studie. Vi har sammanställt våra reflektioner, uppfattningar och vår empiri i ett dokument där alla artiklar vi studerat står. Vi är de enda som har haft och kommer ha tillgång till dokumentet. Efter godkänd C-uppsats kommer dokumentet förstöras. Alla andra anteckningar kommer också att slängas efter att uppsatsen godkänts.

5.8.2 Att skriva om en före detta misstänkt förövare

Vi har under rubrik 5.7.3 diskuterat att vi inte är objektiva och att vi inte besitter en värdeneutralitet. Det är både något som kan påverka vår studies tillförlitlighet men också något som kan ställa till problem för vår etik. Som vi nämnt ovan har vi försökt få in en bredd i vår empiri för att få spridning i nyanser av de konstruktioner som görs av den då misstänkte förövaren. I vissa artiklar har vi kunnat utläsa konstruktioner av den då misstänkte förövaren som porträtterar

honom som antingen mer eller mindre oskyldig till de anklagelser som uttalats om honom. I skrivande stund är det av vikt att nämna att personen är frikänd. Rätten har bedömt honom som oskyldig. Vi har inga intentioner att ifrågasätta rättens bedömning. Huruvida vi har åsikter om bedömningen har vi varit noga med att dessa inte ska avspeglas i vårt resultat. Det vi vill är att diskutera hur detta fall kan förstås i relation till vår frågeställning: hur den då misstänkte förövaren konstrueras, hur dessa konstruktioner passar in i rådande våldtäktsmyter och hur de kan förstås i relation till maskuliniteter.

6. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer vi att presentera vårt resultat. Varje underrubrik är tänkt att representera våra forskningsfrågor. Under avsnittet 6.1 ämnar vi besvara vår första forskningsfråga: vilka kategoriseringar av den då misstänkte förövaren framkommer i nyhetsrapporteringen av det specifika våldtäktsfallet? I detta avsnitt har vi delat in de olika konstruktionerna av den då misstänkte förövaren i två kategorier som vi analyserat. Under avsnitt 6.2 försöker vi besvara vår andra forskningsfråga: Hur passar konstruktionerna av den då misstänkte förövaren in i rådande våldtäktsmyter?. Här diskuterar vi de två kategorierna av den då misstänkte förövaren, som framkom under 6.1, i relation till våldtäktsmyter. Under avsnitt 6.3 vill vi besvara vår tredje forskningsfråga: Hur kan konstruktionerna av den då misstänkte förövaren och rådande våldtäktsmyter förstås i relation till begreppet maskuliniteter?. Här diskuterar vi de två kategorierna av den då misstänkte förövaren, som framkom i 6.1, i relation till begreppet maskuliniteter. Avsnittet avslutas även med en analys om hur våldtäktsmyter kan användas som strategi för att försvara maskuliniteten. Inom vardera avsnitt har vi valt att plocka ut citat vilka representerar övergripande uttryck i artiklarna som vi valt att analysera.

6.1 Kategoriseringar av den då misstänkte förövaren

Utifrån vår empiri har vi utläst ett flertal konstruktioner av den då misstänkte förövaren som vi sammanfogat till två olika kategorier som tillskrivs den då misstänkte förövaren. De två kategorierna är mannen som Gentlemanen och mannen som Förövaren. Vi kommer analysera dessa kategorier utifrån begreppen sociala kategorier och tolkningsrepertoar. Därefter kommer vi att analysera kategorierna Gentlemanen och Förövaren tillsammans för att belysa att kategorierna inte är skilda från varandra utan representerar samma person.

6.1.1 *Gentle mannen*

13 artiklar av 32 beskriver den då misstänkte förövaren med ord som: “folkkär”, “gentleman”, “en person som inte gör sånt”, “ångerfull”, “han och hans familj hade lidit”, “bett om ursäkt”, “har sökt hjälp”, “skyddat kvinnan”, “inte en mördare”, “bara ett skämt”, “känd”, “helt friad”, “inte gjort någonting brottsligt”, “hände för länge sedan”, “förtroendefull”, “framgångsrik” (Dagens Nyheter, 2018; Eriksson, 2018; Svenska Dagbladet, 2018; Albinsson 2018; Schreiber, 2018; Lagerwall, 2017b; Canoilas & Sköld, 2017; Delin & Bouvin, 2017; Sohl Stjernberg, 2017; Svanberg & Holm, 2018; Karlsson 2018; Dahlgren, 2018; Schultz, 2018b). Vi tolkar dessa ord som positivt klingande eller ord som på annat sätt kan tolkas som förstående eller ursäktande. Texterna anger att de som benämner den då misstänkte förövaren med orden är den då misstänkte förövaren själv, journalisterna som skrivit artiklarna eller den då misstänkte förövarens advokat. Vi har utläst i texterna att den då misstänkte förövaren får stort utrymme i konstruktionen av hans karaktär och att hans uttalanden sedan får stöd från andra som bekräftar hans påståenden. Utifrån dessa positiva ord har vi konstruerat det analytiska begreppet Gentle mannen som används i nedanstående analyser.

Citatet nedan är ett utdrag ur en artikel där texten beskriver den då misstänkte förövaren agerande i situationen som föranlett anklagelser om våldtäkt.

Jag har ett minne av att hon reste på sig och jag är jävligt orolig när folk reser på sig i tunnan därför att det finns det här aggregatet som man eldar, det sitter ju i tunnan och är glödhatt, (...) I så fall handlar det om mitt gentlemannamässiga beteende, att här sätter du dig säkert. Jag har inte gjort detta (Eriksson, 2018).

Beskrivande ord för konstruktionerna som framkommer i texten är “jävligt orolig”, “gentlemannamässiga beteende”, “sätter du dig säkert”, “Jag har inte gjort detta”. Den då misstänkte förövaren kan därmed ses som oskyldig och som enbart såg sitt ansvar att skydda personen från att bränna sig. Texten kan ge en bild av en trevlig, vanlig man som vill väl. En social kategorisering innebär alltid inkludering samt exkludering, var kategorin är och inte är (Börjesson & Palmblad,

2008, s. 42; Börjesson och Rehn 2009, s. 85). Detta bygger på associationer till vad en tillskriver en kategori. Genom att konstruera den då misstänkte förövaren som trevlig och gentlemannamässig säger uttalandet även att han inte är en våldtäktsman. Gentlemanen står i distinktion till en allmän bild av vad en förövare är. En förövare ses inte som gentleman och trevlig. Han tar heller inte ansvar för andras säkerhet. En förövare skulle inte ta emot personer som kliver ner i en badtunna. Utifrån vår tolkning kan en läsare av texten se den då misstänkte förövaren, utifrån de egenskaper han tillskrivs, som oskyldig.

I ett flertal artiklar beskriver texten den då misstänkte förövaren utifrån hans profession. Nedan ges ett representativt utdrag från flertal artiklar i vår empiri.

Han var en [yrkesman], inte kungamördare eller terrorist. Både han och hans familj hade lidit enorm skada av publiceringarna (Dagens Nyheter, 2018).

Texten ovan benämner den då misstänkte förövaren som en "yrkesman" och med orden "hans familj", han är alltså en pappa och make. Yrkesmannen, pappan och maken kan ses som kategoriseringar som bygger en tolkningsrepertoar, det vill säga de olika versioner vi tillskriver orden (Börjesson & Palmblad, 2008, s. 44). En pappa kan utifrån vår tolkning ses som en god person som är ansvarsfull och trygg, en pappa går inte samman med bilden av en förövare som varken är trygg, ansvarstagande eller god. Kategorin make kan signalera en given exklusivitet genom att han har en partner, och en gift man passar inte in i bilden av en våldtäktsman. Yrkesmannen ses som en person som möjligen jobbar hårt och bidrar till samhället. Yrkesmannen ser vi står inte lika långt bort i distinktionen från våldtäktsmannen som exempelvis pappan eller maken, men kan ses som en person som gör rätt för sig vilket på sådant sätt distanserar honom från våldtäktsmannen. I citatet beskrivs också att den då misstänkte förövaren har "lidit enormt" vilket i vår tolkning signalerar att han är ett offer som läsaren skall tycka synd om. Sammantaget kan kategorierna ge uttryck för en normativ bild av en vanlig och bra man som missförstått. Våra tolkningar kan likna de fynd som Lindgren och Lundström (2010) samt Livholts (2007:2008) hittar i sin forskning

om hur misstänkta förövare kan positioneras antingen innanför samhället, utanför samhället eller inom båda dessa sfärer, såsom Hagamannen. Som i fallet Hagamannen kan det anses svårt att betrakta den då misstänkte förövaren, som är en yrkesman, pappa, make och är trevlig, i bilden av förövaren. Utifrån sociala kategoriseringar går det att tolka den då misstänkte förövaren som tillhörande ett "vi" och därmed inte tillhör "dem", det vill säga förövare och våldtäktsmän (Börjesson och Rehn, 2009, s. 17). Genom att distansera sig från gruppen "dem" förläggs kategorin i en kontext där den då misstänkte förövaren kan betraktas som oskyldig. Med bilden av honom som ett offer gör vi tolkningen att hans oskuld också förstärks.

I vår empiri har vi kunnat se att bilden av Gentlemannen kompletteras med ytterligare ett karaktärsdrag där han i texten beskrivs som ångerfull för sitt beteende. Nedanstående citat är ett exempel på hur texten återger ett uttalande från den då misstänkte förövaren som kan tolkas som ett svar på anklagelser om sexuellt ofredanden från en annan kvinna. Nedan följer exemplet som är återkommande i flera artiklar i vår empiri.

I min patetiskt naiva vilja att roa människor har jag gått för långt och då har jag sårat människor och det är jag jätteledsen för (Dahlgren 2018).

I citatet ovan benämner texten hur den då misstänkte förövaren agerat med ord som "roa", "gått för långt", "sårat människor" och är "jätteledsen för" sitt agerande. Vi tolkar att den då misstänkte förövaren tillskrivs en ångerfull och insiktsfull position, en person som är ledsen för sitt beteende men är medveten om hans brister och ber om ursäkt för dem. Börjesson och Rehn (2009 s. 99) lyfter att det finns vissa sociala kategoriseringar som gör att en tror på vissa utsagor mer än andra. Att texten i konstruktionen av den då misstänkte förövaren försöker avge trovärdiga utsagor som kan baseras på den då misstänkte förövarens sociala kategorisering som ångerfull och insiktsfull och därmed appellerar till vad andra tillskriver de kategoriseringarna. Börjesson och Rehn (2009 s. 99) exemplifierar med en situation där en äldre kvinnas utsago vid anklagelser om ett brott ses mer trovärdig än en ungdoms utsago. Om vi utgår från en kombination av

Gentlemannen, som visar en bild på en trevlig pappa och make som är yrkesman, tillsammans med hans insiktsfullhet och ånger går det tolka konstruktionen av honom som en man som inte våldtar förstärks. Situationen kan ha varit annorlunda om den då misstänkte förövaren hade kategoriserats som en elak, respektlös person utan familj och arbete som saknar insikt och ånger.

6.1.2 Förövaren

Åtta av de 32 artiklarna beskriver den då misstänkte förövaren med ord som: "sexistisk", "rasistisk", "svin", "rötägg", "klandervärd", "kriminell", "brottsling", "manipulativ", "trakasserade", "i hans våld", "grovt språkbruk", "gömma sig bakom högt uppsatta chefers beskydd" (Ek, 2019; Schultz, 2018b; Svenska Dagbladet, 2018; Pettersson, Tagesson & Trus, 2017; Meijer, Pettersson & Trus, 2017; Carlsson Tenitskaja, Lindkvist & Flores, 2018; Dahlgren, 2018; Israelsson, Lindstedt & Malmgren, 2019). I två artiklar görs även liknelser till en amerikansk producent som anklagats för sexuella övergrepp (Dahlgren, 2018; Pettersson, Tagesson & Trus, 2017). Ovanstående tolkar vi som konstruktioner av den då misstänkte förövaren genom negativt klingande ord. Han målas upp som en manipulativ person med makt, en trakasserande kollega som gömmer sig bakom högt uppsatta chefers beskydd. De negativa orden beskrivs i texten komma främst från vittnen och den då misstänkte förövarens medarbetare. Utifrån dessa negativa ord har vi konstruerat det analytiska begreppet Förövaren som används i analyserna nedan.

Citatet nedan utgör inledningen i en ingress till en artikel i vilken den då misstänkte förövarens karaktär målas fram genom att likställa honom med flera andra misstänkta förövare som figurerar i nyhetsrapporteringen under samma tid.

De är chefer, profiler, programledare. De är alla män, som betar sig som svin. Efter det globala uppropet #metoo kan de inte längre gömma sig bakom högt uppsatta chefers beskydd (Pettersson, Tagesson & Trus 2017).

På flera ställen i den citerade texten återfinns ord som, i enlighet med Börjesson och Palmblads (2008, s. 43) resonemang, innehåller diskursivt givna

tolkningsrepertoarer. Först ut kommer orden “chefer” och “programledare” vilka ger en tolkningsrepertoar av personer med någon form av makt och ansvar. Vi gör tolkningen att ordet ansvar innefattar ett förtroende. Börjesson och Palmblad (2008, s. 85) beskriver dessa kategorier som inkluderande sociala kategorier då de innefattar vad som kännetecknar vad personen är. Denna kategori står i kontrast till exkluderande sociala kategorier som anger vad personen inte är, vilka i det här fallet kan utgöras av en person som är underordnad, eller en person som står till förfogande eller är under kontroll av en överordnad. Meningen som följer i citatet berättar att de misstänkta förövarna “beter sig som svin”. Genom Börjesson och Palmblads (2008, s. 43) begrepp tolkningsrepertoar tolkar vi beskrivningen av männen i meningen som djuriska, hänsynslösa och smutsiga. Dessa tolkningar kan ses bryta mot det förväntade ansvar som ligger i deras maktposition. Den exkluderande sociala kategorin skulle här kunna utgöras av en person som är hänsynstagande och omsorgsfull, med hög moral. Mellan dessa betydelser återfinns variabeln att samtliga aktuella personer är män, vilket i kontrast till den exkluderande sociala kategorin kvinna, implicit kan utgöra betydelsen att deras kön har något att göra med det svek av förtroende som möjligen tillskrivs en chef eller programledare.

Ordet män utgör vad Börjesson och Palmblad (2008, s. 33) kallar en tvingande social kategorisering. Det innebär att den sociala kategorin inte är förhandlingsbar. Den kan alltså inte påverkas, till skillnad från de andra kategoriseringarna i citatet såsom de sociala kategoriseringarna chef eller svin. Den sista meningen i texten beskriver att dessa män hittills försökt “gömma sig bakom” sina överordnade men att det nu inte är möjligt längre tack vare “det globala upproret #metoo”. Genom Börjesson och Palmblads (2008, s. 43) begrepp tolkningsrepertoar tolkar vi att orden “gömma sig bakom” inrymmer en form av feghet eller beskriver någon som inte vågar stå för sina handlingar och någon som avslöjats. Dessa konstruktioner menar vi står i kontrast till någon som är modig och beundransvärd samt en person med bibehållen integritet och som är respektabel. Sammantaget bildar dessa konstruktioner en kategorisering som vi valt att benämna Förövaren.

Följande citat beskriver en före detta medarbetare och tillika självutnämnt offer till den då misstänkte förövaren. Texten beskriver hennes arbetsituation tillsammans med honom samt de sexuella övergrepp hon enligt texten anklagar honom för.

Det var väldigt tidigt som man kände att man skulle backa upp honom, eller att man skulle hålla sig på god fot med honom. Man blev liksom i hans våld på något sätt. Det här är en ytterst manipulativ person (Dahlgren 2018).

I citatet ovan framkommer den inkluderande sociala kategoriseringen (Börjesson & Palmblad, 2008) "manipulativ" som dessutom förstärks med det superlativa uttrycket "ytterst" vilket ger ett kraftfullt innehåll till ordets tolkningsrepertoar. Det diskursiva innehållet konstrueras här till en person som med bedrägliga metoder får igenom sin vilja utan hänsyn till andra människor. Orden "ytterst manipulativ" utgör här en förenklad bild av den då misstänkte förövaren som i linje med Livholts (2007;2008) studier visar hur media använder sig av stereotypa förövkategoriseringar för att göra skillnad mellan dem och män som inte våldtar. Stereotypiseringen i "ytterst manipulativ" formar likt flera andra artiklar i vår empiri, en karaktärisering av den då misstänkte förövaren som vi tolkar som en hänsynslös person med psykopatiska drag och bristande samvete.

Meningarna "man skulle backa upp honom", "hålla sig på god fot med honom" och "man blev liksom i hans våld" tolkar vi förklarar den maktutövning som innefattas i konstruktionen "ytterst manipulativ". Vi betraktar dessa meningar som beskrivningar på hur den här konstruktionen praktiserar och därmed fungerar som underbyggande bevisning för hur den tolkningsrepertoaren som beskrivits om orden "ytterst manipulativ" ovan (Börjesson & Palmblad, 2008, s. 42f).

Meningarna synliggör enligt vår tolkning en obalans i maktförhållandet mellan aktörerna, där "hålla sig på god fot" signalerar ett hot om konsekvenser om en inte agerar enligt den då misstänkte förövarens förväntningar. Vi tolkar att texten konstruerar den ena aktören i citatet som kontrollerad och under ständiga hot om bestraffning från den andra aktören.

Gemensamt för de konstruktioner som görs i artiklarna i vår empiri som vi kategoriserat som Förövaren placerar den då misstänkte förövaren, enligt Lindgren och Lundström (2010), i en position utanför samhället, avskilda från de inom samhället. Texten konstruerar på ett tydligt sätt förövaren som något avvikande och icke-normativt och placerar honom därmed i gruppen “dem” vilket innebär en tydlig distinktion till gruppen “vi” (Börjesson och Rehn, 2009, s. 17). Det vi tydligt kan utläsa från våra analyser hittills är att Gentlemanen placeras i ett “vi” och har därmed en position innanför samhället. Förövaren placeras i ett “dem” och tillhör därmed en position utanför samhället.

6.1.3 När gentlemanen blir en misstänkt förövare

Vi har i ovanstående stycken 6.1.1 Gentlemanen och 6.1.2 Förövaren gjort en övergripande indelning av de kategoriseringar som vi kunnat utläsa ur vår empiri. Kategorierna Gentlemanen och Förövaren menar vi är grova, förenklade och innehåller vardera ett antal konstruktioner som vi funnit i vår empiri. De kan verka särskilda från varandra och utgöra beskrivningar av två olika personer. Men vi menar att det inte är så enkelt. Kategorierna har inga tydliga ramar och kan inte betraktas var och en för sig. De existerar samtidigt, omlott och vävs in i varandra, eftersom de handlar om samma person - den då misstänkte förövaren. I detta avsnitt analyserar vi hur kategorierna kan förstås när de förekommer simultant i artiklarna och hur texten förhåller sig till de olika tolkningsrepertoarer som förekommer parallellt.

Följande citat är en återgivning av händelsen som föranlett anklagelser om våldtäkt riktade mot den då misstänkte förövaren.

Kvinnan har tidigare berättat om händelsen, där [den då misstänkte förövarens namn] inför flera vittnen ska ha hållit fast henne och fört upp fingrar i underlivet på henne. Dagen efter ska [misstänkte förövarens namn] ha sagt åt henne att ”tänka sig för” om hon ville ha en fortsatt karriär i [medie-branschen] (Carlsson Tenitskaja, Lindkvist & Flores 2018).

Texten innehåller en uppmaning “att ‘tänka sig för’” vilket vi tolkar som ett hot. Meningen “vill ha en fortsatt karriär i [mediebranschen]” i texten menar vi relaterar till den då misstänkte förövarens position som yrkesman. Vi tolkar att hans position innebär att han besitter en makt i egenskap av överordnad eller chef med befogenheten att kunna begränsa “kvinnans” möjligheter inom mediebranschen. Yrkesmannen, som enligt vår tidigare analys genom begreppet tolkningsrepertoar står i distinktion till en våldtäktsman, gör i ovanstående citat något negativt och hotfullt som kan tolkas som utpressning. Vår tolkning är att det blir problematiskt för en läsare att förhålla sig till dessa konstruktioner då de representerar både Gentlemanen och Förövaren. Den överordnade chefen, som utifrån en tolkningsrepertoar ska vara en ansvarsfull person står enligt vår tidigare analys i distinktion till förövar kategoriseringen. Bilderna blir igen motstridiga då kategoriseringarna Gentlemanen och Förövaren framträder i samma mening och samma beskrivning.

Den då misstänkte förövarens agerandet i badtunnan beskrivs, i ett tidigare återgivet citat, som hans sätt att skydda kvinnan från att bränna sig på aggregatet (Eriksson, 2018). Dessa handlingar tolkar vi som en form av maktutövning över henne då han ställer sig över henne och ser som sin uppgift att skydda henne. Bilden av Gentlemanen definierar kvinnans behov av skydd och hans ansvar att tillhandahålla detta. Den positionerar kvinnan som underordnad mannen då konstruktionen av agerandet troligen hade varit annorlunda ifall det hade varit en man som skulle beskydda en annan man. Det uppstår således en paradox i Gentlemanen som konstruktion, där han är en trevlig och artig man och samtidigt utövar makt över kvinnan som upprätthåller hans position som dominerande inom en patriarkal struktur. I vår tolkning av empirin menar vi att båda kategorierna av den då misstänkte förövaren, Gentlemanen och Förövaren, visar en problematisk och tvetydig relation till kvinnor.

6.2 Kategoriseringar i relation till våldtäktsmyter

I detta avsnitt analyserar vi kategorierna Gentlemanen och Förövaren utifrån begreppet våldtäktsmyter som vi tidigare beskrivit under avsnitt 3.2 Vad är våldtäktsmyter?. Vi inleder avsnittet med att presentera de kvantitativa resultat vi funnit för att ge en kontext runt vilken empiri vi använt oss av. Därefter återgår vi till en kvalitativ analys där vi djupdyker in i ett urval av citat ur empirin.

20 av de 32 artiklar som utgör vår empiri ger en beskrivning av den misstänkta våldtäkten. Två artiklar beskriver mannens beteende under flera år som sexistiskt, homofobiskt och rasistiskt samt beskriver att hans beteende inte är ett nytt problem utan varit känt för flera på mannen arbetsplats (Pettersson, Tagesson & Trus, 2017; Eriksson 2018). Platsen där det påstådda brottet ska ha skett och att händelsen skedde på en fest på mannens sommarställe samt vilka som var på platsen den dagen nämns i nio artiklar (Svanberg & Holm 2018; Eriksson, 2018; Delin & Bouvin, 2017; Svenska Dagbladet, 2018; Schultz, 2018b; Karlsson 2018; Sjöshult 2018; TT, 2018; Cato & Stanelius 2019).

16 av de 32 artiklar som utgör vår empiri ger eller försöker ge någon förklaring till den misstänkta våldtäkten och går således ett steg längre än att enbart beskriva händelsen. Förklaringarna som ges i artiklarna är bland andra att det “intogs mycket alkohol på festen”, att mannen gjorde det som en “rolig grej” eller i “gentlemannamanéer” eller att “sociala medier har påverkat vittnes upplevelser” av händelsen (Schultz 2018b; Schultz 2018c; Pettersson, Tagesson & Trus, 2017; Albinsson, 2018; Dutt, 2018; Dahlgren 2018; Canoilas & Sköld, 2017; Aretakis & Lindkvist, 2017; Delin & Bouvin, 2017; Sohl Stjernberg, 2017; Eriksson, 2018; Andrée, 2019; Svanberg & Holm, 2018; Sjöshult, 2018; Sjöshult, 2019).

Artiklarna beskriver i första hand den misstänkta våldtäkten i badtunnan men flera artiklar lyfter också en berättelse från en annan kvinna som anklagar den då misstänkte förövaren för sexuella trakasserier på deras gemensamma arbetsplats. Flera artiklar går in på detaljer om hur den misstänkta våldtäkten i badtunnan gått till, hur den då misstänkte förövaren fört in två fingrar eller hela handen i kvinnans underliv när hon satte sig ner i badtunnan. Den då misstänkte förövaren kommer till tals i flera artiklar där han ger förklaringen att han inte våldtagit

kvinnan men att han har tagit henne på rumpan för att skydda henne från att inte bränna sig på ett värmeaggregat när hon satte sig ner i badtunnan, eller att han gjorde det som en rolig grej. Vi har tagit ut tre citat från artiklarna som representerar förklaringar eller beskrivningar av händelsen. Dessa har vi sedan analyserat genom begreppet våldtäktsmyter.

I nyhetsrapporteringen av det misstänkta våldtäktsfallet kommer kvinnan själv sällan till tals förutom i två artiklar. Istället utgörs texten istället av beskrivningar av händelsen utifrån det kvinnan, eller hennes advokat, har sagt utan att härleda det till kvinnan eller advokaten. Nedan följer textens beskrivning på hur kvinnan uttrycker sig.

När jag böjde mig bakåt tog han hela sin hand innanför mina bikinitrosor och stoppade upp den mellan mina ben. Jag blev ju jättechockad. Jag försökte röra mig åt sidan men han höll kvar sin hand, tog ett hårdare tag och gick upp (Pettersson, Tagesson & Trus 2017).

I texten ovan ges en beskrivning av våldtäkten och den då misstänkte förövarens tillvägagångssätt. Texten beskriver kvinnan som "jättechockad" över agerandet. I andra artiklar har det beskrivits att mannen och kvinnan kände varandra sedan innan, att hon var en ung produktionsassistent och att han var en äldre man med en hög position i produktionen (Dagens Nyheter 2018; Carlsson Tenitskaja, Lindkvist & Flores, 2018; Canoilas & Sköld, 2017). Samtliga artiklar rapporterar att våldtäkten utförts av en man på en kvinna och att våldtäkten skett utomhus. Dessa kriterier stämmer väl överens med de stereotyper som utgörs av våldtäktsmyter. Kvinnan och mannen känner varandra i rapporteringen av fallet, vilket går emot stereotypen av förövaren som enligt våldtäktsmyten är en okänd man som gömmer sig i buskarna och väntar på sitt offer (Livholts 2007;2008). Den då misstänkte förövaren i nyhetsrapporteringen beskrivs inte som en "galning" vilket ofta är utmärkande i beskrivandet av förövare i våldtäktsmyter (Sandberg 2003).

I nyhetsrapporteringen av den misstänkta våldtäkten ges en beskrivning av den då misstänkte förövarens förklaring till händelsen. Texten nedan ger en förklaring till varför den då misstänkte förövaren har rört vid kvinnan i badtunnan, vilken återkommer i flera artiklar.

När hon ska sätta sig igen så tar jag emot henne för det finns inga säten på den här tunnan, det var en gentlemannagrej (Eriksson 2018).

Texten ger en beskrivning på hur den då misstänkte förövaren förklarar situationen med att han skulle ta emot kvinnan och att handlingen var en "gentlemannagrej". Vi tolkar att texten konstruerar situationen som ett missförstånd. Konstruktionen baseras på beskrivningen av att den då misstänkte förövaren menar att han inte skulle kunna agera på det sättet som kvinnan hävdar utan att han agerade gentlemannamässigt. Vi tolkar att konstruktionen legitimerar hans beteende eftersom den då misstänkte förövaren i texten konstrueras som att han menar väl. Tolkningen kan härledas till O'Byrnes, Hansens och Rapleys (2008) beskrivning av misskommunikationsmodellen, i vilken mäns förklaring till våldtäkt härleds till att de inte uppfattar situationen på samma sätt som kvinnan gör. Vår tolkning är att misskommunikationsmodellen kan användas för att förklara konstruktionen av att den då misstänkte förövaren inte uppfattade händelsen i badtunnan som en våldtäkt, utan som ett sätt att trygga kvinnans säkerhet. Eftersom den då misstänkte förövaren misstolkade situationen tolkar vi att han anser sig inte kunna hållas ansvarig för händelsen.

Vi utläser i nyhetsrapporteringen att anklagelsen om våldtäkt från kvinnan på festen ledde till att fler röster framkom med beskrivningar om vad de blivit utsatta för av den då misstänkte förövaren. Nedan följer ett utdrag ur texten som beskriver anklagelser, vilka riktades mot den då misstänkte förövaren, från en tidigare medarbetare.

Då tryckte han upp mig mot väggen och tog tag i mina bröst. Och så sa han: 'De här, de här är juveler, de kommer vi att få så jävla mycket

tittarsiffror på. Men du måste alltid ha uringat.’ Och så drog han ner min uringade tröja (Dahlgren 2018).

Citatet ovan innehåller verben “tryckte”, “tog tag” och “drog” som beskriver den då misstänkte förövaren som aktiv och handlande. Texten innehåller ett tvingande inslag både i de handlingar som beskrivs men även i förmaningen “du måste”. Texten som är en beskrivning av medarbetarens utsago, innehåller ett citat från den då misstänkte förövaren, där han beskriver hennes bröst med ord som “de här är juveler, de kommer vi att få så jävla mycket tittarsiffror på” och att hon ska “alltid ha uringat” på sig. Vi tolkar texten som en objektifiering av medarbetaren med en direkt koppling till hur hennes kropp kan användas för produktionen som de arbetar förs vinning. Vi tolkar texten som ett uttryck för hur han tar tillgången till hennes kropp för given, och att han inte tar hänsyn till hennes integritet. Uttrycken kan härledas till stereotyper inom våldtäktsmyter i vilka mannen betraktas som våldsam och hänsynslös och att han inte känner av stämningen hos kvinnan (Livholts 2008; Sundberg 2003). Dessa psykopatiska drag kan liknas vid det monster som Livholts (2007;2008) beskriver. Konstruktionerna av mannen som hänsynslös och våldsam kan i ljuset av Lindgren och Lundströms (2010) bok tolkas som ett sätt att konstruera den då misstänkte förövaren som avvikande från en samhällelig norm vilket placerar honom utanför samhället.

Vi tolkar konstruktionerna som framkommit i våra analyser av de tre ovanstående citaten som både bekräftande och dementerande av de våldtäktsmyter som nämnts i tidigare forskning (Livholts, 2007;2008, Sundberg, 2003, Stephanie Bonnes, 2013; Lonsway och Fitzgeralds 1994; O’Hara 2012). De konstruktioner som bekräftar stereotyper inom våldtäktsmyterna är att den misstänkta våldtäkten beskrivs som utförd av en man där offret är kvinna, att den misstänkta våldtäkten i kvinnans beskrivning görs våldsam, samt att den misstänkta våldtäkten beskrivs ha skett utomhus. De konstruktioner som dementerar stereotyperna inom våldtäktsmyter utgörs av att personerna känner varandra sedan innan, att det inte är en okänd man i buskarna. Att den misstänkta våldtäkten beskrivs ha skett utomhus bekräftar egentligen en stereotyp i våldtäktsmyter men vi menar att det inte stämmer i detta fall då den misstänkta våldtäkten skedde i en situation som

normalt sätt inger en trygghet i närvaron av vänner, medarbetare samt kvinnans sambo.

Utsagorna som beskrivits ovan kan ses ur olika perspektiv beroende på om en ser mannen som antingen Gentlemanen eller Förövaren, vilka beskrivits i föregående rubrik 6.1.1 och 6.1.2. Konstruktionen av Gentlemanen utgörs av epitet som exempelvis pappa, make, yrkesman och är trevlig. Han är ingen "galning" och passar därför inte in i våldtäktsmyten. Konstruktionen som Gentlemanen gör då förklaringen enligt misskommunikationsmodellen mer rimlig och trovärdig. Konstruktionen av Förövaren beskrivs med ord som exempelvis svin och ytterst manipulativ. Vi tolkar att denna konstruktion av Förövaren passar in i stereotypen av förövaren inom våldtäktsmyter (Livholts 2007:2008; Sandberg 2003). Den då misstänkte förövarens förklaring kan i vår tolkning ses som mindre trovärdiga, då agerande likt en våldtäkt kan betraktas som förväntat från en "galning" (Sandberg 2003). Denna konstruktion bidrar till att han inte ses som ett offer för det som skett, och det gör att eventuella förklaringar till händelsen som ett missförstånd i enlighet med misskommunikationsmodellen inte blir trovärdiga (O'Byrne, Hansen & Rapley 2008).

6.3 Kategoriseringar i relation till våldtäktsmyter och maskuliniteter

I detta avsnitt analyserar vi med hjälp av begreppet maskuliniteter hur de konstruktioner vi kommit fram till i tidigare avsnitt kan förstås i relation enligt begreppet hegemonisk maskulinitet. Först analyserar vi den då misstänkte förövaren utifrån begrepp inom maskuliniteter genom ett citat från vår empiri. Därefter fortsätter avsnittet med att vi analyserar relationen mellan maskuliniteter och våldtäktsmyter.

I samband med våldtäktsanklagelserna mot den då misstänkte förövaren publicerades en artikel med bilder från festen där den misstänkta våldtäkten beskrivs ha ägt rum. Nedan ges ett citat som beskriver en av bilderna.

På bilderna syns bland andra [namn på misstänkt förövare], som iklädd ett förkläde ler mot gästerna (Albinsson 2018).

Citatet ovan beskriver den då misstänkte förövaren som "iklädd ett förkläde ler mot gästerna". Detta tolkar vi som beskrivningar av en trevlig värd, klädd för festförberedelser. Utifrån begreppet tolkningsrepertoar menar vi att orden symboliserar en vanlig och normativ man, de ger en familjär bild som läsaren kan identifiera sig med (jmf. Börjesson & Palmblad, 2008, s. 44). Citatet menar vi inryms i och förstärker kategorin Gentlemanen. De konstruktioner som görs av den då misstänkte förövaren formar en maskulinitet utifrån de egenskaper som betraktas som maskulint kodade, exempelvis att han är en yrkesman och att han är pappa och make.

Denna maskulinitet härleder vi till R.W Connell (2008) begrepp maskuliniteter. Den då misstänkte förövaren når i vår tolkning inte upp till den hegemoniska maskulinitetens nivå, då han varken är en superhjälte eller en fotbollsstjärna. Den då misstänkte förövaren beskrivs som en vanlig man och placeras därför under kategorin delaktiga i Connells (2008 s. 117) teori, det vill säga män som inte fullt ut praktiserar den hegemoniska maskuliniteten men som ändå har makt och respekt inom en patriarkal struktur. Den delaktiga mannen riskerar dock inte att utsättas för de negativa konsekvenser som den hegemoniska maskuliniteten gör, eftersom den delaktiga mannen inte bär patriarkatets ansikte utåt, såsom fotbollsstjärnan eller superhjälten (Connell 2008, s. 117–118). De delaktiga männen i patriarkatet respekterar sina fruar och brukar inte våld gentemot dem eller andra kvinnor, vilket den hegemoniska mannen kan göra. Den delaktiga mannen bär dessutom fördelar i patriarkatet där han kan dominera kvinnan och hans auktoritet och makt inte ifrågasätts (Connell 2008, s. 118). Genom att inte uppnå den idealtypiska mannen tolkar vi att konstruktionerna av den då misstänkte förövaren ovan porträtterar honom som en respektabel man, som inte skulle utsätta någon kvinna för det han är misstänkt för. Vilket kan leda till att nyhetsrapporteringens konstruktioner av honom som en man som inte våldtar tas potentiellt som mer sanna.

Det vi ovan har analyserat är hur mannen i vårt fall kan ses tillhöra den grupp som Connell (2008, s. 117–118) beskriver som delaktig maskulinitet. Vi menar att det finns två strategier utifrån teorin av den delaktiga mannen som nyhetsrapporteringen använder för att skapa förståelse för den då misstänkte förövaren i vårt valda fall. Antingen beskrivs han som Gentleman, där samhället försöker förstå honom och beskriva händelsen som ett missförstånd. Konstruktionerna bevarar honom innanför samhället, som en person som inte avviker (Lindgren & Lundström, 2010). Strategin kan ses användas för att skydda mannen att konfronteras med konsekvenserna över de handlingar han potentiellt gjort, eftersom han inte passar in den rådande våldtäktsmyten där förövaren förstås som stående utanför samhället (Lonsway och Fitzgeralds 1994; Lindgren & Lundström, 2010). På så sätt kan misstankar av att andra män inom den delaktiga gruppen som förövare minska. Den andra strategin som vi utläser är att mannen beskrivs som Förövaren, där en bild av ett monster konstrueras för att poängtera att individen inte tillhör samhället, han står utanför (Lindgren & Lundström, 2010). Strategin att konstruera den då misstänkte förövaren som avvikande från andra män som står innanför samhället kan göras för att skydda de andra männen inom den delaktiga maskuliniteten så att de inte behöver konfronteras med konsekvenserna över sina handlingar (Lonsway och Fitzgeralds 1994). Vår tolkning är att våldtäktsmyter som innefattar att förövaren är ett monster kan användas för att dölja det förtryck som män inom den delaktiga maskuliniteten utsätter kvinnor för (Livholts 2007:2008 & Lindgren & Lundström, 2010). När en man som står innanför samhället anklagats för att vara en förövare kan förvirring uppstå där män innanför samhället kan känna sig hotade och således antingen försvarar mannen eller försöker konstruera mannen som ett avvikande monster.

7. Avslutande diskussion

Vi kommer under vår avslutande diskussion att inledningsvis återkomma till vårt syfte för att därefter presentera vårt resultat utifrån våra tidigare uppställda frågeställningar. Vi kommer besvara dem kortfattat genom att sammanfatta våra resultat på frågorna och sedan diskutera våra resultat inom varje forskningsfråga. Vi kommer vidare att diskutera hur progressiv journalistisk kan föras och se vilka lärdomar vi kan ta kring den hantering av nyhetsartiklarna som gjorts av vårt valda fall. Vi kommer därefter att diskutera uppsatsens begränsningar och till sist redogöra för våra reflektioner över vidare forskning.

7.1 Diskussion om resultatet

Syftet med denna studie har varit att undersöka vilka konstruktioner som görs av den då misstänkte förövaren i nyhetsrapporteringen av ett specifikt misstänkt våldtäktsfall. Vi har också haft intentionen att undersöka hur nyhetsbevakningen av denna händelse förhåller sig till de olika diskurser inom fenomenet våldtäktsförövare och hur de texter som produceras i detta sammanhang hanterar att diskurserna innehåller motstridiga konstruktioner av våldtäktsförövaren.

Vår första forskningsfråga är: vilka konstruktioner av den då misstänkte förövaren framkommer i nyhetsrapporteringen av det specifika våldtäktsfallet?. Vårt resultat i avsnitt 6.1.1 och 6.1.2 visar att den då misstänkte förövaren konstrueras i flera olika kategorier vilka vi delat in i två grupper som vi namngivit. Den ena gruppen har vi kallat Gentlemannen och den innehåller de konstruktioner som vi tolkat som positiva beskrivningar av den då misstänkte förövaren. Exempel på de epiteten har varit "gentleman", "yrkesman", "folkkär", "pappa", "make" och "framgångsrik". Vår analys visar hur nyhetsrapporteringen av den då misstänkte förövaren konstruerar honom i sociala kategorier som kan accepteras av gruppen "vi" och därmed av samhället. De sociala kategorierna gör honom också mer trovärdig, och de gör det möjligt för läsaren av texterna att betrakta honom som oskyldig.

Den andra gruppen av konstruktioner har vi benämnt Förövaren och den innehåller de konstruktioner som vi tolkat som negativa beskrivningar av den då misstänkte förövaren. Ord som använts enligt denna kategorisering har exempelvis varit "svin", "kriminell", "manipulativ" och "i hans våld". Vi har med hjälp av våra teoretiska begrepp visat att nyhetsrapporteringen konstruerar den då misstänkte förövaren i kategorier som gör honom avvikande från samhället och placerar honom i gruppen "dem". Tolkningsrepertoaren som präglar de kategorier som den då misstänkte förövaren konstrueras enligt gör det möjligt för läsaren att betrakta honom som skyldig och som något ondskefullt.

Vi har i vår analys medvetet valt en uppställning av konstruktionerna på ett sådant schematiskt sätt för att tydligt kunna visa den variad av konstruktioner som görs av den då misstänkte förövaren i nyhetsrapporteringen. Emellertid visar vårt resultat att konstruktionerna i de förövardiskurser som råder inte går att särskilja på detta sätt. Vi beskriver i avsnitt 6.1.3 att konstruktionerna samexisterar, är motsägelsefulla och problematiska för texten att förhålla sig till. För paradoxen i de texter vi studerat är att de olika sociala kategoriseringarna förekommer blandat i samma artiklar, till och med i samma mening. För att återkomma till vår inspirationskälla Katarina Wennstam (2002) är fenomenet något som skulle kunna besvara frågorna som vi inledningsvis ställde oss om det kan vara på det viset att media inte skriver om de "vanliga" männen som våldtar utan bara om monstren, eller om det är vanliga män som beskrivs som monster? Vi har i vår analys kunnat se att beskrivningarna av den då misstänkte förövaren är präglade av en förvirring kring de olika konstruktioner som diskursen föröväre erbjuder. Det finns tendenser att dra sig åt förenklade stereotyper i strävan efter att ge förklaring till hur den då misstänkte förövaren har agerat. Vi ser hur texterna blir tvungna att förhålla sig till att personen både potentiellt har utfört en våldtäkt och samtidigt betraktas som en trevlig och vanlig man.

Vad andra forskningsfråga är: Hur passar konstruktionerna av den då misstänkte förövaren in i rådande våldtäktsmyter?. Våra resultat i avsnitt 6.2 visar att det misstänkta våldtäktsfall som vi studerat inte är ett typiskt våldtäktsfall enligt tidigare forskning om våldtäktsmyter. Vi har visat att de sociala kategorier som

konstrueras i nyhetsrapporteringen av den då misstänkte förövaren på flera punkter både bekräftar och dementerar de stereotypa bilder som våldtäktsmyter innefattar. Vi menar att våldtäktsmyter fungerar som ett facit för hur en våldtäkt går till och att de ges viss legitimitet att bestämma vad som får betraktas som sant och falskt i våldtäktsdiskursen.

De företeelser som dementerar rådande våldtäktsmyter utgörs exempelvis av att offer och förövare är bekanta med varandra och arbetar ihop. Den misstänkta våldtäkten beskrivs också ha skett i en trygg miljö bland vänner och arbetskamrater samt med offrets partner närvarande. Dessa beskrivningar menar vi, när de inte uppfyller rådande våldtäktsmyter, gör att händelsen och anklagelserna blir mindre trovärdiga. När beskrivningar om en våldtäkt eller dess förövare inte uppfyller det facit vi beskriver ovan betraktas berättelsen inte som lika sann. Kategoriseringar av förövaren som inte uppfyller stereotyperna placerar då förövaren i en kategori innanför samhället i gruppen "vi", där han är mindre benägen att betraktas som en förövare.

I kontrast till de stereotypiseringar ovan som dementerar bilden av Förövaren återfinner vi i vår analys även inslag i vår empiri som bekräftar rådande våldtäktsmyter, exempelvis att den misstänkta våldtäkten är mellan en förövare som är man och ett offer som är kvinna, den beskrivs ha skett utomhus samt att den i flera texter konstrueras som våldsam. Genom vår analys har vi kunnat se hur nyhetsrapporteringen har förstärkt bilden av en Förövare genom att konstruera den då misstänkte förövaren som apart och monstruös. Bilderna bekräftar på detta sätt flera våldtäktsmyter och gör att konstruktionerna då blir lättare för en läsare att betrakta som sann, eftersom de bekräftar det facit som finns till buds i diskursen. Vi tolkar dessa konstruktioner som ett sätt att förenkla och begripliggöra bilden av Förövaren. Vi drar slutsatsen att dessa konstruktioner gör det lättare för människor att skjuta våldtäkt som socialt problem i från sig och placera Förövaren i en kategori utanför samhället i gruppen "dem" vilket också gör honom mer benägen att betraktas som skyldig.

Vår tredje forskningsfråga är: Hur kan konstruktionerna av den då misstänkte förövaren och rådande våldtäktsmyter förstås i relation till begreppet maskuliniteter?. Våra resultat i avsnitt 6.3 visar att de kategoriseringar som nyhetsrapporteringen konstruerar av den då misstänkte förövaren, vilka vi kallat Gentlemanen och Förövaren, samt de våldtäktsmyter som dessa kategoriseringar bekräftar eller dementerar kan förstås som vidmakthållande strategier i en patriarkal dominans av kvinnor enligt begreppet maskuliniteter. Vi visar i vår analys att konstruktionerna som innefattas av kategorin Gentlemanen placerar den då misstänkte förövaren i vad Connell (2008, s. 117) benämner som delaktig maskulinitet. Det innebär att den delaktiga mannen till skillnad från mannen inom den hegemoniska maskuliniteten inte behöver bära patriarkatets ansikte utåt, och därmed inte behöver stå till svars för hur män uttrycker sin makt över kvinnor. Vi visar också i vår analys att den delaktiga maskuliniteten kan praktisera sin dominans mer ostört, då denna strategi är dold bakom stereotyper av en vanlig trevlig man. I vår tolkning innebär detta att den delaktiga maskuliniteten blir en osynlig patriarkal dominans som är svår att avtäcka och kritisera.

Enligt Connells (2008) begrepp maskuliniteter har vi även visat att konstruktionerna av den då misstänkte förövaren enligt kategorin Förövaren kan ingå i den patriarkala strategin att upprätthålla en manlig dominans över kvinnor. Vi visar att genom att konstruera den då misstänkte förövaren som apart och monstros görs en tydlig ram runt gruppen "vi" vilket befäster distinktionen till gruppen "dem". På detta vis har patriarkatet skapat en konstruktion av vilka maskuliniteter som ska betraktas som accepterbara och normativt givna. I vår tolkning används monstret som ett fabricerat bevis vilket patriarkatet hänvisar till för att visa att kvinnoförtryck är något som inte hör hemma i gruppen "vi" utan praktiker som förekommer i gruppen "dem". När den då misstänkte förövaren konstrueras som ett monster eller Förövare görs han därför till ett exempel på hur kvinnoförtryck uttrycker sig och förkastas till gruppen "dem". Detta får läsaren att tro att kvinnoförtryck är något som inte accepteras i samhället, att det får konsekvenser och bara är något som praktiseras av avvikande monster. Därmed osynliggörs all den patriarkala maktdominans som präglar vårt samhälle. Det

innebär att offer för sexuellt våld vars förövare inte konstrueras i gruppen “dem”, inte betraktas som trovärdiga och våldtäkten heller inte betraktas som riktig.

7.2 Progressiv journalistisk

Den metod vi valt för våra analyser, i form av en kritisk diskursanalys genom Teun van Dijks verktyg har hjälpt oss att synliggöra de språkliga konstruktioner av den då misstänkte förövaren som förekommer i nyhetsrapporteringen av det våldtäktsfall vi valt att studera. Våra analyser har givit oss en förståelse för hur dessa konstruktioner utgör konsekvenser av en patriarkal maktdominans vars strategier bland andra är att upprätthålla sin position genom våldtäktsmyter. Vi menar att för att kunna förändra diskursen av vad en våldtäkt är och vem som kan betraktas som förövare behöver dessa konstruktioner förändras.

Vi tror att Worthingtons (2008) artikel kommer med ett produktivt bidrag till en sådan förändring där hon ställer upp en rad punkter vilka går igenom hur en kan bedriva progressiv journalistik i rapporteringen av våldtäktsfall. I den första punkten uppmanar hon medier att välja våldtäktsfall som speglar vilka brott som faktiskt sker, exempelvis där förövaren är känd av offret. För vår studie är det svårt att säga något om detta, då den då misstänkte förövaren och offret förvisso känner varandra men där vi inte vet huruvida händelsen kommit att bli stoff för nyhetsbevakning i denna grad om det inte varit för att den då misstänkte förövaren är känd från media. Vad vi kan säga är att dock att rapporteringen inte bekräftar de myter som råder kring exempelvis “mannen i busken” och därmed vidgar bilden av vem som kan räknas som en förövare (Livholts 2007:2008).

Worthingtons (2008) andra punkt innebär en uppmaning att undvika sexistiska stereotyper som antingen skuldbelägger offret eller mildrar ansvaret hos förövaren. Nyhetsrapporteringen i vår studie menar vi exempelvis hänvisar till den tidigare nämnda misskommunikationsmodellen där den då misstänkte förövaren avskriver händelsen som ett missförstånd (O ‘Byrne, Hansen & Rapley, 2008). Artiklarna ger också en förklaring av händelsen genom att hänvisa till att det förtärts alkohol på festen vilket också kan betraktas som bekräftande av våldtäktsmyter och inte som progressiv journalistik. Worthington (2008) menar

att genom att undvika sådant innehåll, som inte egentligen bär relevans för nyheten kan journalisten motarbeta myterna. Den tredje punkten enligt Worthingtons (2008) modell handlar om att rikta uppmärksamhet mot strukturella faktorer som bidrar till och normaliserar mäns våld mot kvinnor. Vår reflektion är att artiklarna i vår empiri inte poängterar strukturella faktorer, förutom den artikel som hänvisar övergreppen hos män med makt till att de är svin (Pettersson, Tagesson & Trus, 2017). För att uppnå en mer progressiv journalistik menar vi att fler artiklar hade kunnat belysa ojämlikheten mellan den då misstänkte förövaren och offret, genom exempelvis maktdimensioner som kön och ålder för att föra upp samtalet på en makronivå. Den fjärde punkten Worthington (2008) framlyfter, som vi menar är den mest anmärkningsvärda i fallet vi studerat, uppmanar medier att inkludera offrets perspektiv och berättelse. Ur vår empiri av totalt 32 artiklar fann vi att endast två hade låtit offret komma till tals i artikeln. Vi menar att journalisterna i högre utsträckning skulle ha inkluderat kvinnans berättelse eftersom vi tror att nyckeln till att bekämpa en strukturell ojämlikhet och bryta ner de våldtäktsmyter som råder ligger i att implementera denna uppmaning i texter som konstruerar förövare.

7.3 Uppsatsens begränsning och vidare forskning

Vi ser en begränsning i vår studie eftersom den är förhållandevis liten i sitt empiriska omfång. Våra 32 artiklar kan ses som ett begränsat urval då vi säkerligen hade kommit åt fler konstruktioner av den då misstänkte förövaren om vi hade tagit in fler artiklar. Men utifrån den angivna tidsrymden för denna uppsats var ett större underlag övermäktigt. En annan begränsning i vår studie är att vi enbart har undersökt ett fall av många och kan därför inte förvänta oss resultat som är generaliserbara. Vi menar dock att våra analytiska slutsatser är överförbara i andra kontexter. Ytterligare en svaghet är att vårt urval endast omfattar fyra nyhetstidningar vilket utesluter många nyanser av medier. Vi hade dessutom funnit det intressant att kunna vidga vår undersökning till att omfatta en längre tidsrymd då vi hade kunnat få in eventuella tidsbundna skillnader i våldtäktsdiskursen. För vårt valda fall hade detta dock inte varit möjligt då det av naturliga skäl inte fanns något skrivet om händelsen innan 2017. Vi hade i så fall

kunnat addera analyser om ett fall som förekommit i nyhetsrapporteringen innan 2017, men vi ansåg detta projekt för omfattande för vår studie.

Eftersom vår studie är förhållandevis liten anser vi att det behövs mer forskning som undersöker våldtäktsfall. Vi tror också att det behövs fler studier som fångar utvecklingen av rapporteringen av våldtäkter inom media med tanke på våldtäktsdiskursen ständigt är i gungning. Ett värdefullt perspektiv tror vi ligger i att studera sociala media utifrån våldtäktsdiskurser. En tänkbar infallsvinkel är att undersöka kvinnor på INSTA gram som aktivt jobbar med att problematisera hur tidningar formulerar sina rubriker i våldtäktsrapportering, exempelvis att de i rubriken ska skriva att en man har våldtagit, istället för att skriva att en kvinna har blivit våldtagen, vilket kan härledas till Bonnes (2013) studie som poängterar liknande problem där en osynliggör förövaren. Eftersom vår studie fokuserar på förövaren hade vi gärna sett fler studier som fokuserar på offret. Aktuell våldtäktsforskning har idag en kvalitativ prägel, vi menar att det skulle vara gynnsamt med fler studier av kvantitativa inslag för att skapa mer generaliserbar data om våldtäktsdiskurser. Vi tror att de viktigaste bidragen till rådande våldtäktsforskning är studier som fokuserar på strukturell förändring och vilka funktioner inom patriarkatet som kan förändras.

Referenslista

- Berglez, P. (2010). Kritisk diskursanalys. I M. Ekström & L. Larsson (Red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 265–288.
- Bonnes, S. (2013). Gender and Racial Stereotyping in Rape Coverage. *Feminist Media Studies*, 13(2), s. 208–227. <https://doi.org/10.1080/14680777.2011.623170>
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3 uppl. Stockholm: Liber.
- Börjesson, B., & Börjesson, M. (2015). *Förstå socialt arbete*. 3 uppl. Malmö: Liber.
- Börjesson, M., & Palmblad, E. (2008). *Struttjejer, arbetssökande och samarbetsvilliga: Kategoriseringar och samhällsmoral i socialt arbete*. Malmö: Liber.
- Börjesson, M., & Rehn, A. (2009). *Makt*. Stockholm: Liber.
- Connell, R. W. (2008). *Maskuliniteter*. 2 uppl. Göteborg: Daidalos AB.
- Eliasson, M. (1997). *Mäns våld mot kvinnor—En kunskapsöversikt om kvinnomisshandel och våldtäkt, dominans och kontroll*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Gemzøe, L. (2014). *Feminism*. 2 uppl. Stockholm: Bilda.
- Gutsche, R. E., & Salkin, E. (2016). Who lost what? An analysis of myth, loss, and proximity in news coverage of the Steubenville rape. *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 17(4), s. 456–473. <https://doi.org/10.1177/1464884914566195>
- Livholts, M. (2007). "Vanlig som vatten"—*Manlighet och normalitet i mediernas berättelser om våldtäkt*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Livholts, M. (2008). The Loathsome, the Rough Type and the Monster: The Violence and Wounding of Media Texts on Rape. I V. Burr & J. Hearn (Red.), *Sex, Violence and the Body: The Erotics of Wounding*. Hämtad från <http://ebookcentral.proquest.com/lib/gu/detail.action?docID=455176>
- Lonsway, K. A., & Fitzgerald, L. F. (1994). RAPE MYTHS. In Review. *Psychology of Women Quarterly*, 18(2), s. 133–164. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1994.tb00448.x>

- Mulinari, D., & Esseveld, J. (2015). Feministiskt teoretiskt arbete. I O. Shmulyar Gréen, S. Björk, & A. Hedenus (Red.), *Feministiskt tänkande och sociologi: Teorier, begrepp och tillämpningar*. Lund: Studentlitteratur s. 39–60
- O'Byrne, R., Hansen, S., & Rapley, M. (2008). "If a girl doesn't say 'no'...": Young men, rape and claims of 'insufficient knowledge'. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 18(3), s. 168–193. <https://doi.org/10.1002/casp.922>
- O'Hara, S. (2012). Monsters, playboys, virgins and whores: Rape myths in the news media's coverage of sexual violence. *Language and Literature*, 21(3), s. 247–259. <https://doi.org/10.1177/0963947012444217>
- Sandberg, D. (2003). *Riktig våldtäkt: En undersökning av våldtäkt i nyhetsrapportering*. Stockholm: Stockholms universitet: Etnologiska institutionen.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Wennstam, K. (2004). *En riktig våldtäktsman: En bok om samhällets syn på våldtäkt*. Stockholm: Mån-pocket.
- Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Worthington, N. (2008). Encoding and Decoding Rape News: How Progressive Reporting Inverts Textual Orientations. *Women's Studies in Communication; Laramie*, 31(3), s. 344–367.
- Åsberg, R. (2001). *Ontologi, epistemologi och metodologi: En kritisk genomgång av vissa grundläggande vetenskapsteoretiska begrepp och ansatser*. Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet.

Bilaga 1: Empiriskt underlag

Till vår uppsats har vi läst och analyserat 32 artiklar. Utifrån dessa artiklar har citat plockats ut från några artiklar som syftar till att spegla utmärkande diskurser som framkommit. För att öka reliabiliteten i vår studie vill vi skriva ner alla de artiklar vi baserat vår empiri på och inte enbart dem vi hämtat citat ifrån. Vi har valt att sortera dem utefter den tidning vi tagit dem från. Vi har även tagit bort personers namn, benämningen på misstänkte förövarens yrke samt den mediekanal han jobbade på i artiklarnas titel för att öka konfidentialitetskravet. Mer om varför vi tagit dessa beslut kan läsas under avsnitten 5.8.1 De fyra riktlinjerna och 5.8.2 Att skriva om en före detta misstänkt förövare.

Dagens Nyheter

Aretakis, Leonidas & Lindkvist, Hugo (2017). Tv-underhållningens pris: gratisarbete, trakasserier och utbrändhet. *Dagens Nyheter*, 31 oktober.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201710311c8f605517dc02c8f9c6e3ff9f5b1e06&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Canoilas, Viviana & Sköld, Josefin (2017). [Namn] polisanmäld för våldtäkt. *Dagens Nyheter*, 31 oktober.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05091520171031ec81386c4fee84b554867446bf1e23f2&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Carlsson Tenitskaja, Alexandra., Lindkvist, Hugo & Flores, Juan (2018). [Namn] åtalas för våldtäkt. *Dagens Nyheter*, 7 mars.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05091520180307cae0f933348dff5e7847d8b1170a8ba&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Dagens Nyheter (2018). Dagens Nyheter klandras av Pressens opinionsnämnd. *Dagens Nyheter*, 26 juni.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201806266188812da4904295e0803f5ca59c8a0b&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Dutt, Sujay (2018). Så har metoo påverkat företagens personalfester inför sommaren. *Dagens Nyheter*, 24 maj.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201805242c8bfd904c79b79a714a2c2a67ebbfafa&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Lagerwall, Katarina (2017a). [Namn] tillbakavisar anklagelser. *Dagens Nyheter*, 12 november.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201711129c6ce1e78a0a6620dc7f373a00ab15c8&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Lagerwall, Katarina (2017b). Våldtäktsanklagade tv-profilen nekar. *Dagens Nyheter*, 13 november.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201711139eb4bd98b33f91c87893551963365f8c&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Lundström, Jacob & Flores, Jaun (2018). Många fälls för metoopubliceringar. *Dagens Nyheter*, 26 juni.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201806269b1a83652db33749764e023320e04245&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Schreiber, Evelyn (2018). En riktig gentleman tar inga kvinnor på rumpan. *Dagens Nyheter*, 22 maj.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201805220ac63f95cfad96a181fa4cb31645f807&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Sköld, Josefin (2017). ”[mediekanals]-profilens sexövergrepp nonchalerades”. *Dagens Nyheter*, 20 oktober. <http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050915201710208ad0a8ce70d485293ef5bed43580981b&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Aftonbladet

Albinsson, Mathilde (2018). Åklagare har nya bilder från festen. *Aftonbladet*, 18 april.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=057349201804182d0391e661766c551e4d485c664b38bd&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Andrée, Benjamin (2019). Flera nya vittnen kallas mot [Namn]. *Aftonbladet*, 20 mars.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=0573492019032092bcd28ca00e098e606d7ecce6319818&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Dahlgren, Linn (2018). Kollegans ord startade allt. *Aftonbladet*, 8 juni.
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=057349201806085b0a668b17ce6ffc16f69993ac0d303&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Ek, Torbjörn (2019). [Namn] krav på [mediekanal]: 10 miljoner. *Aftonbladet*, 19 juni.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=0573492019061940bf44ad4b600516ba5f5d1ef351239a&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Meijer, Jakob., Pettersson, Leo & Trus, Helena (2017). – Han borde anmäls för länge sedan. *Aftonbladet*, 12 november.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=0573492017111208c06b99ef222599b6a1201b4d19cf24&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Pettersson, Leo., Tagesson, Eric & Trus, Helena (2017). Skandalerna som skakar mediasverige. *Aftonbladet*, 4 november.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05734920171104ad240e2a0c42dc837d06e0b883515dd9&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Expressen

Eriksson, Carl-Fredrik (2018). [Namn] förklaring – berättar nu sin version. *Expressen*, 9 mars.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05091020180309e6d215b4f00252f415b29a4e2364a900&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Israelsson, Linette., Lindstedt, Moa & Malmgren, Kim. [mediekanal] kräver [Namn] på 10,7 miljoner. *Expressen*, 13 mars.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050910201903137f1b2b99867de803fb8ab8cebc904521&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Rogvall, Filipa & Oxblood, Aino (2017). Kritiken mot [mediekanal]:s utredning om [Namn]. *Expressen*, 2 november.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05091020171102b7e25c967d9a5c92c7f518b3a2f73e4b&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Sjöshult, Fredrik (2019). Därför borde [Namn] inte stämma. *Expressen*, 13 mars.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050910201903137f1b2b99867de803fb8ab8cebc904521&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Sjöshult, Fredrik (2018). Den friande domen betyder inte att det var fel att ställa [Namn] inför rätta. *Expressen*, 9 juni.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05091020180609c948431657b4c3e8406902ec70b509d9&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Sohl Stjernberg, Max (2017). Nu slår [Namn] tillbaka. *Expressen*, 11 november.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050910201711110e7bd516c04ee8183d31d6a1a64fbf7e&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Svanberg, Nina & Holm, Gusten (2018). dag förhörs [Namn] och kvinnan. *Expressen*, 21 maj.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05091020180521fb9c1d43ce5a1076f68f0007a16c391&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Svenska Dagbladet

Ahlquist, Martin (2019). Varför namnges [Namn] men inte skådespelaren?. *Svenska dagbladet*, 6 april.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05080320190406bcf39621e04976b4f9b60fee482afde4&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Cato, Carl & Stanelius Patrick (2019). [Namn] advokat: Väntar mig samma resultat. *Svenska dagbladet*, 6 april.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05080320190406bcf39621e04976b4f9b60fee482afde4&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Holmberg Karlsson, Mia (2018). Åtalad [Namn] nekar till brott. *Svenska dagbladet*, 7 mars.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05080320180307039839a6431ffc56cc31cd14344a8897&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Schultz, Mårten (2019). Oroande markering mot vittnesmålen. *Svenska dagbladet*, 8 maj.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=0508032019050875907bd1>
<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=0508032019050875907bd1c93d4edcec81c9e94e10d504&serviceId=2c93d4edcec81c9e94e10d504&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Schultz, Mårten (2018a). Oklart om bevisen mot [Namn på annan person] räcker. *Svenska dagbladet*, 13 juni.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05080320180613d7968e8744df9f2e55b334534dda4cdb&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Schultz, Mårten (2018b). Bevis är en färskvara, minnen förändras. *Svenska dagbladet*, 9 juni.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?method=&pdfUrl=%2FproxyTest%2F%3Fid%3D050803201806090xq6XO3OvV120RFtFg3hKLgA000401010a00%26x%3D9842cc821340552459b551e8e7404c63&documentId=05080320180609069518f0c63a0675fb11c6dd5cc16281&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Schultz, Mårten (2018c). Fallet [Namn] är ovanligt och väcker svåra frågor. *Svenska dagbladet*, 22 maj.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05080320180522aa419239902d99cd3715dc3c064638bb&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Svenska dagbladet (2018). Svenska Dagbladet klandras efter namnpublicering. *Svenska dagbladet*, 26 juni.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050803201806268f4809449222c0ae272f08435dbc0d5a&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

TT (2018). Yrkar på två års fängelse för [Namn]. *Svenska dagbladet*, 26 maj.

<http://web.retriever-info.com.ezproxy.ub.gu.se/services/archive/displayPDF?documentId=05080320180526e901935634991ae75d7b44e71d779d38&serviceId=2> [Hämtad: 2019-11-11]

Bilaga 2: Referenser till kapitel 2.3

Här nedan anges de källor som ligger till grund för avsnittet 2.3 Presentation av tidningarna. Först ges källan för den statistik som ges om tidningarnas räckvidd. Sedan följer de källor som vi baserar information om tidningar från.

Statistik

Statistisk i underrubrik "Räckvidd" baseras på:

Orvesto Konsument (2017). *Räckviddsrapport ORVESTO Konsument 2017: Helår.*

Stockholm: Kantar SIFO. <https://tu.se/mediefakta/branschfakta/rackvidder-2/> [Hämtad: 2019-11-14]

Dagens Nyheter

Informationen baseras på följande artiklar:

Dagens Nyheter (2016) Så jobbar DN med kvalitetsjournalistik. *Dagens Nyheter*, 19 oktober.

<https://www.dn.se/nyheter/nyheter-hem/sa-jobbar-dn-med-kvalitetsjournalistik/> [Hämtad: 2019-11-14].

Dagens Nyheter (2008). Om Dagens Nyheter. *Dagens Nyheter*, 28 februari.

<https://www.dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/> [Hämtad 2019-11-14].

Expressen

Information baseras på följande artiklar:

Expressen (2017). Välkommen till Expressen. *Expressen*, 18 september.

<https://www.expressen.se/om-expressen/valkommen-till-expressen/> [Hämtad: 2019-11-14].

Expressen (2017). Pressetik. *Expressen*, 5 juni.

<https://www.expressen.se/om-expressen/pressetik/> [Hämtad: 2019-11-14].

Svenska Dagbladet

Information baseras på följande informationssida:

Svenska Dagbladet (u.å.). Välkommen till Svenska Dagbladet. *Svenska Dagbladet*, u.å.

<https://kundservice.svd.se/omsvd/> [Hämtad: 2019-11-14].

Aftonbladet

Informationen baseras på följande sida:

Aftonbladet (2018). Om Aftonbladet. *Aftonbladet*, 19 oktober.

<https://www.aftonbladet.se/a/LOIQ4/om-aftonbladet> [Hämtad: 2019-11-14].